

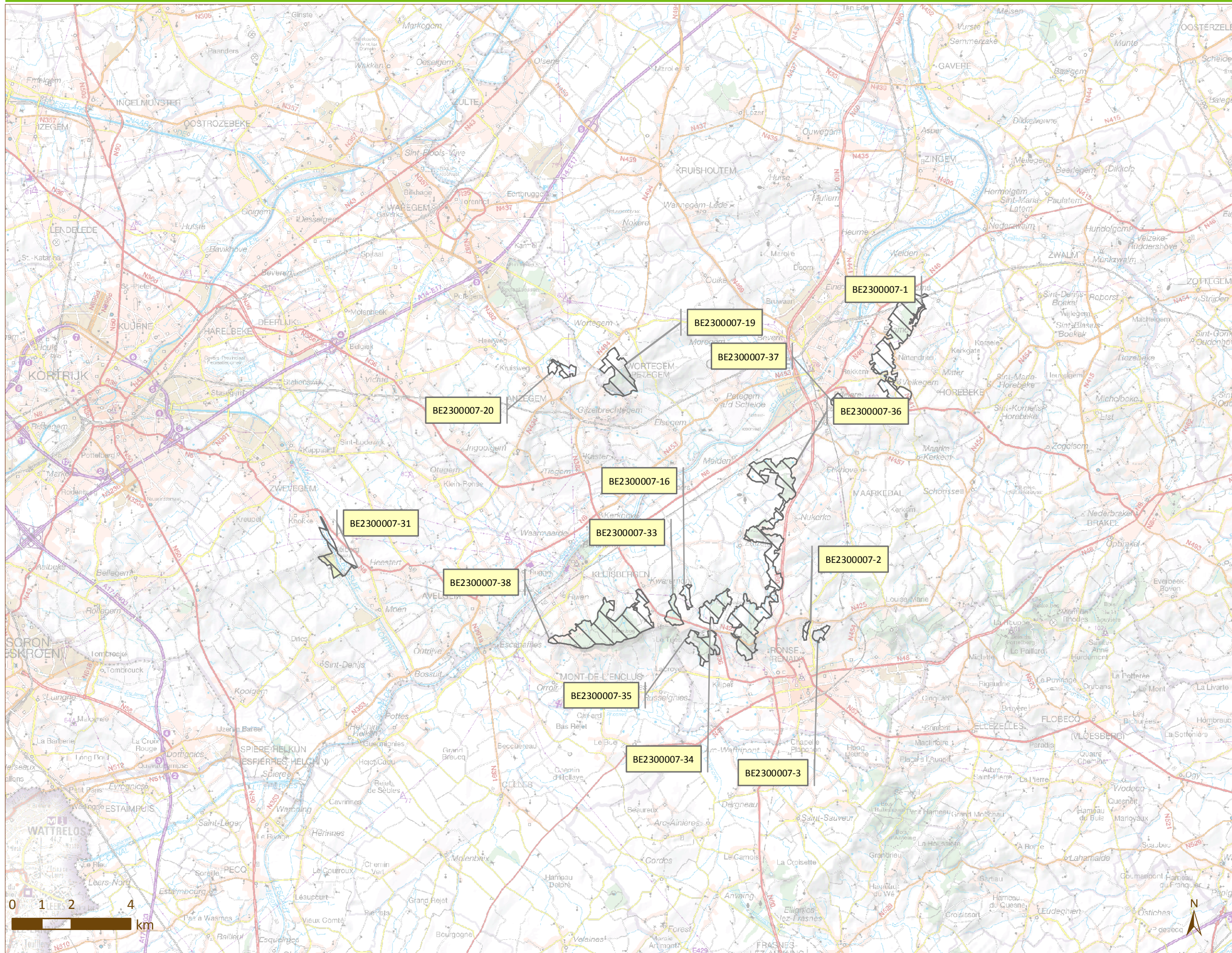
BE2300007 - Bossen van de Vlaamse Ardennen en andere Zuidvlaamse bossen

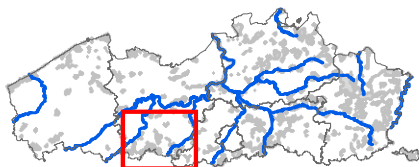
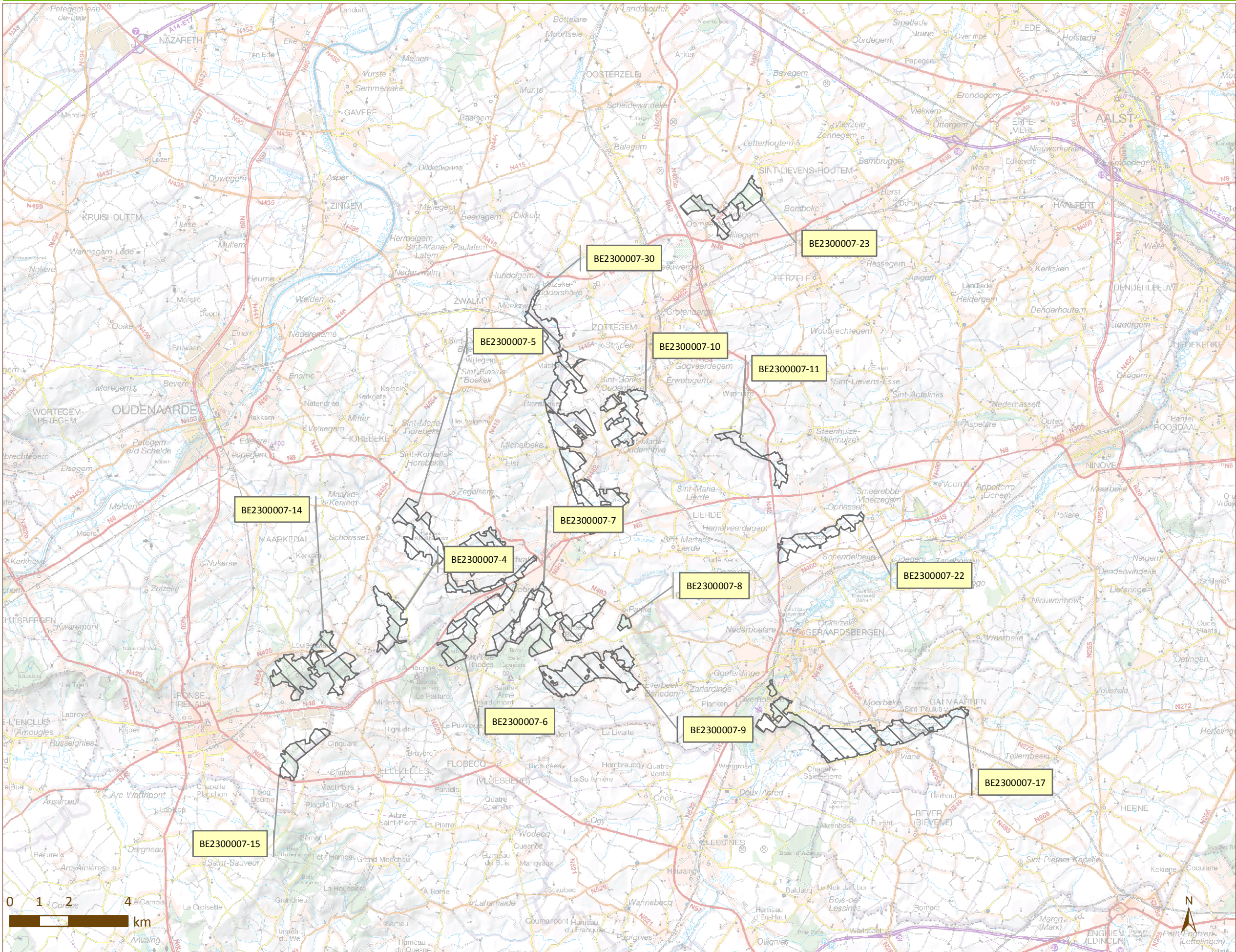
Managementplan Natura 2000 1.0

Statuut document:	Informatief document
Auteur:	Agentschap voor Natuur en Bos
Datum:	19/12/2014
Documentnummer:	Natura2000_0000312

**AGENTSCHAP
NATUUR & BOS**

Legende

SBZ-H

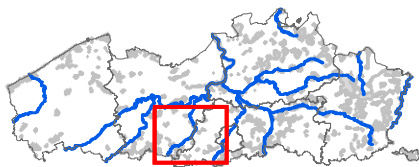
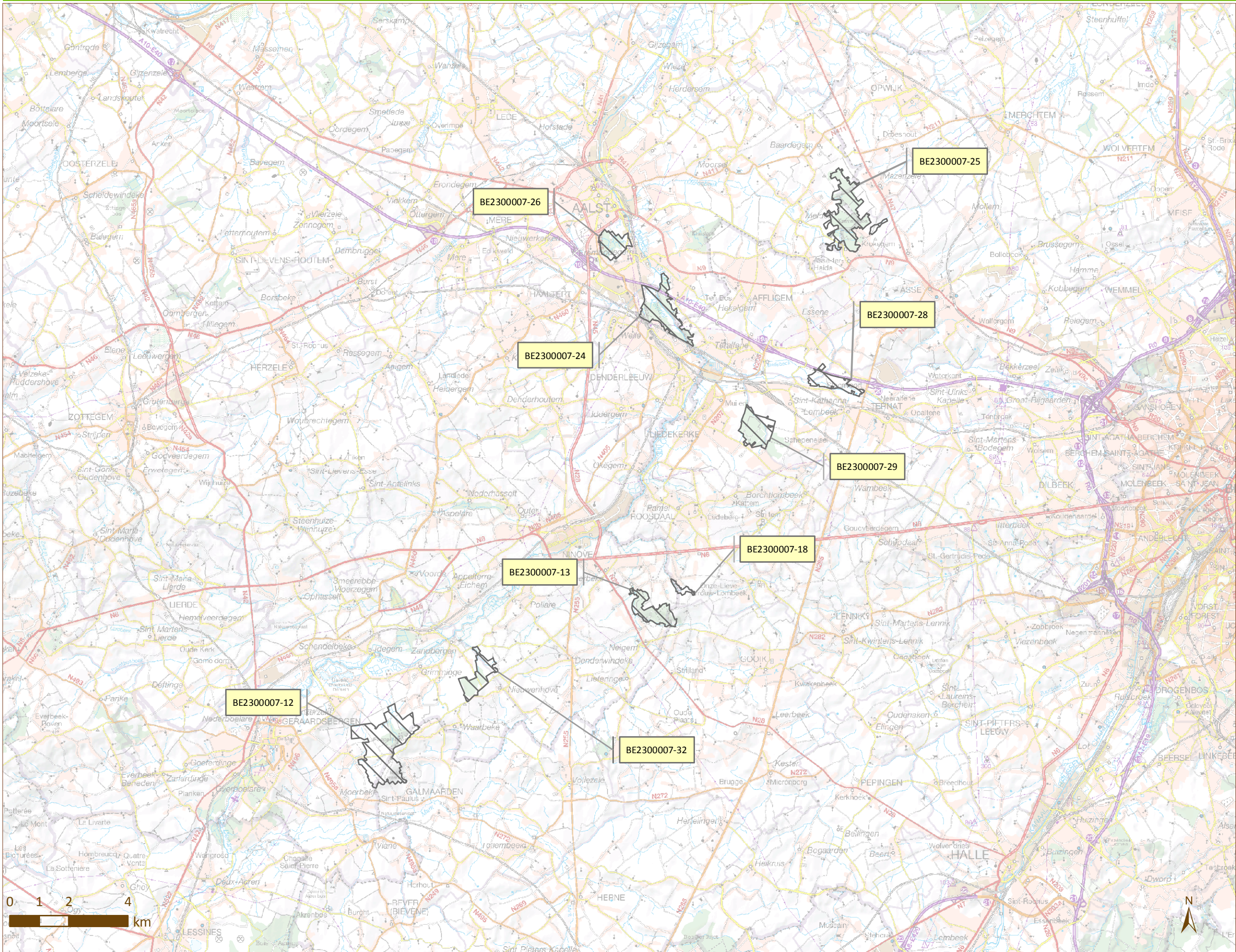

SBZ-V

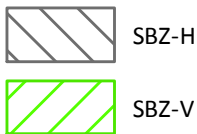
Situering van de deelgebieden
van de Habitatrictlijn

Vlaanderen
is natuur

Legende

Situering van de deelgebieden
van de Habitatrictlijn

Vlaanderen
is natuur

Inhoudstafel

1. Inleiding

2. Taakstelling

2.1 Doelstellingen voor de speciale beschermingszone

2.2 Prioritaire inspanningen met het oog op het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen

2.3 Gebiedsgerichte aandachtspunten voor de uitvoering

3 Openstaande taakstelling

3.1 Habitats

3.2 Soorten

4 Overzicht van de prioritaire inspanningen

4.1 Inspanningsmatrix

5 Taakstelling inzake de verbetering van het natuurlijk milieu

6 Richtkaart

6.1 Situering actuele habitats

6.2 Situering vegetaties als leefgebied voor Europees te beschermen soorten

6.3 Aanwezigheid van habitattypische soorten

6.4 Ruimtelijke verdeling van de instandhoudingsdoelstellingen

6.5 Ruimtelijke verdeling van de prioritaire inspanningen

6.6 Situering van de gebieden beheerd met het oog op de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen

6.7 Zoekzones

6.8 Actiegebieden voor de verbetering van het leefmilieu

7 Gebiedsgerichte toepassing van het globaal afwegingskader Natura 2000

1. Inleiding

Algemeen kader

Om de soortenrijkdom van planten en dieren en hun leefgebieden in de toekomst de noodzakelijke kansen te geven, is op grond van Europese richtlijnen, de Vogel- en Habitatrichtlijn, een samenhangend Europees netwerk van beschermde gebieden aangeduid: het Natura 2000-netwerk. In Vlaanderen zijn 62 Natura 2000-gebieden aangeduid, ook **speciale beschermingszones (hierna: SBZ)** genoemd. Deze gebieden zijn belangrijk om kansen te geven aan soorten en habitattypes van Europees belang. Voor Vlaanderen handelt het om 46 habitattypes, 49 diersoorten en 55 vogelsoorten.

Op de lidstaten van de Europese Unie rust de verplichting om de nodige maatregelen te nemen om een ‘gunstige staat van instandhouding’ te realiseren voor bijlagesoorten en habitattypes van Europees belang. Om richting te geven aan deze maatregelen zijn door de Vlaamse regering doelen op Vlaams niveau (de zogenaamde **G-IHD**) en per speciale beschermingszone (de zogenaamde **S-IHD**) bepaald. Deze S-IHD zijn, na een intensief overlegproces tussen 2010 en 2013, vastgelegd in aanwijzingsbesluiten die door de Vlaamse regering definitief werden goedgekeurd op 23/04/2014.

De realisatie wordt gefaseerd en programmatorisch aangepakt. De realisatie van de instandhoudingsdoelen is complex: niet alle kennis is al aanwezig, verschillende belangen en personen zijn betrokken, de middelen en tijd zijn beperkt. Daarnaast is het belangrijk voor alle betrokken partijen om voortgang te maken. Omdat Vlaanderen zesjaarlijks aan Europa moet rapporteren over de voortgang, is geopteerd voor fases/cycli van zes jaar. Per cyclus wordt een **Vlaams Natura 2000 programma** opgemaakt met de Vlaamse taakstelling voor de komende periode. Inspanningen die binnen de programmacyclus moeten worden gerealiseerd zijn bindend. Het programma omschrijft ook welke engagementen sectororganisaties of overheidsinstanties opnemen en welke budgettaire consequenties hier aan verbonden zijn. Op het niveau van de speciale beschermingszones wordt de realisatie van de taakstelling opgevolgd en gestuurd via een **Managementplan Natura 2000**.

Focus Vlaams Natura 2000 programma 2014–2020

Voor de eerste programmaperiode 2014-2020 vertrekt het Natura 2000-programma van de Europese Biodiversiteitsstrategie, van Vlaanderen in Actie (ViA) en van het Pact 2020. De realisatie van die taakstelling betekent concreet dat in 2020, aan het eind van de eerste programmaperiode, 16 van de 46 beschermde habitattypes in een gunstige staat van instandhouding moeten verkeren of verbetering vertonen ten opzichte van 2007. Voor de habitattypes die niet behoren tot de 16 habitattypes 2020 worden in 2020 tussendoelen gesteld rekening houdend met de doelafstand tot 2050. Deze tussendoelen omvatten naast stand still ook de opdracht om in totaal 70% van de oppervlakte onder correct beheer te brengen. Ook voor soorten worden tussendoelen bepaald om de doelstellingen in 2050 te realiseren. Er worden geen specifieke ‘soorten 2020’ bepaald aangezien de op Europese schaal betere situatie van soorten. Bovendien wordt verwacht dat soorten ook zullen profiteren van de inspanningen voor de habitats.

Doelstelling en inhoud managementplan

De realisatie van de instandhoudingsdoelen gebeurt door maatregelen op het terrein door verschillende mensen en organisaties. De concrete ruimtelijke ligging, de planning van en afspraken over deze maatregelen zijn/worden opgenomen in plannen of projecten. Het managementplan geeft per SBZ een overzicht van de uitgevoerde, geplande en/of noodzakelijke plannen of projecten van de verschillende organisaties en mensen (= informatief). Op basis van de inschatting van de stand van zaken met betrekking tot de realisatie van de verschillende doelen en de taakstelling opgenomen in het Natura 2000 programma 2014-2020, geeft het bovendien ook aan voor welke terreinacties er nog afspraken moeten worden gemaakt en met welke prioriteit (= richtinggevend).

Om de vooruitgang en de realisatie van de doelen, indien nodig, te kunnen afdwingen is het managementplan het kader voor de afweging van projecten en plannen en voor het opleggen van bepaalde maatregelen. Het managementplan wordt opgemaakt en beheerd door het Agentschap voor Natuur en Bos (hierna: het ANB) in overleg met het overlegplatform dat door het ANB voor elke speciale beschermingszone of –zones wordt georganiseerd. De goedkeuring van het managementplan gebeurt door de Vlaamse regering na formeel advies van de Gewestelijke Overleginstantie.

Gezien de technische en maatschappelijke complexiteit van de opdracht tot het realiseren van de taakstellingen; is vastgelegd dat per planperiode verschillende fasen kunnen worden onderscheiden. De startversie (managementplan 1.0) beschrijft de taakstelling voor deze planperiode voor de speciale beschermingszone. Bij de start/het einde van elke fase wordt een geactualiseerde en aangevulde versie van het managementplan vastgesteld. Voor het afronden van elke fase wordt een generieke timing op Vlaams niveau opgelegd voor alle SBZ:

- MP 1.0 met een beschrijving van de taakstelling voor deze planperiode in elke SBZ (2014).
- MP 1.1 met een beschrijving van de stand van zaken, geplande acties en gekende (prioritaire) acties (2015).
- MP 1.2 met een beschrijving van de actuele stand van zaken, bijkomende geplande acties en uitgewerkte prioritaire acties (2017).
- MP 1.3 met een beschrijving van de actuele stand van zaken, bijkomende geplande acties, een stand van zaken van de prioritaire acties met, indien nodig, een beschrijving van de verplichtende maatregelen (2017).

Inhoud managementplan

De inhoud van het managementplan is wettelijk vastgelegd in artikel 6 van het Instandhoudingsbesluit van 20 juni 2014. De inhoudstafel van voorliggend document volgt de daarin voorgeschreven samenstelling.

Statuut van voorliggend Managementplan 1.0

Dit managementplan 1.0 is gebaseerd op het Besluit van de Vlaamse Regering tot aanwijzing van de speciale beschermingszone ‘BE2300007 Bossen van de Vlaamse Ardennen en andere Zuidvlaamse bossen’ en tot definitieve vaststelling van de bijbehorende instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten van 23/04/2014 (hierna: het S-IHD-besluit).

Dit managementplan 1.0 werd niet formeel vastgelegd en is een informatief document. Overeenkomstig de afspraak op de vergadering van de Vlaamse Overleggroep (dit is de voorloper van de Gewestelijke Overleginstantie) van 09/07/14 is het te beschouwen als een basis- of startversie van de managementplannen met indicatieve opgave van de taakstelling per SBZ en per deelgebied. Nog niet alle elementen van een managementplan, zoals beschreven in het Instandhoudingsbesluit van 20 juni 2014, zijn ingevuld. Bij elk hoofdstuk is aangegeven of, dan wel in welke mate, dit ingevuld werd in deze planversie.

2. Taakstelling

Het gebiedsgericht kader voor de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen is door de Vlaamse regering vastgesteld op 23/04/2014 . Per SBZ zijn de specifieke doelstellingen en de prioritaire inspanningen vastgelegd. In paragraaf 2.1 worden de vastgelegde doelstellingen weergegeven. Per landschapstype zijn het doel en de bijbehorende habitats en soorten opgenomen. Per soort en habitat zijn ook het gebiedsgericht kwantiteitsdoel (populaties of oppervlakten) en kwaliteitsdoel beschreven. In paragraaf 2.2 zijn de inspanningen die noodzakelijk zijn voor het bereiken van de verschillende doelstellingen opgenomen. De laatste paragraaf (2.3) bevat de lijst van gebiedsgerichte aandachtspunten voor de uitvoering die naar boven zijn gekomen tijdens het overleg over de doelstellingen.

2.1 Doelstellingen voor de speciale beschermingszone

Legende	
Symbool	Omschrijving
+	Het doel is een stijging van oppervlakte of populatiegrootte of een verbetering van de kwaliteit
=	Het minimale doel is het behoud van de oppervlakte of populatiegrootte of het behoud van de kwaliteit
=/+	Het minimale doel is het behoud van de oppervlakte of populatiegrootte of het behoud van de kwaliteit met lokale uitbreidingsmogelijkheid
=(-)	Het minimale doel is het behoud van de oppervlakte of populatiegrootte of het behoud van de kwaliteit met lokale inkrimpingsmogelijkheid

Landschap: Boslandschap met zeer plaatselijke heidekernen

Het boslandschap wordt in deze SBZ beschouwd als bestaande uit de habitattypes 9120, 9130, 91E0 en 6430_boszomen. Deze komen voor in samenhangende complexen met diverse overgangen tussen de diverse types.

Voor de habitattypes 9130, 91E0 en 6430 wordt de SBZ als essentieel beschouwd, voor het habitatype 9120 als zeer belangrijk. Er wordt gestreefd naar de realisatie van een robuust netwerk van enkele grote boskernen die op lange termijn garanties bieden voor de instandhouding van leefbare populaties van de typische soorten van deze kernen en hun boshabitats. Hierdoor kunnen knelpunten als sterke versnippering en slecht gebufferde bossen die onderhevig zijn aan eutrofiëring / nutriëntenaanrijking gemilderd worden.

Concreet kunnen enkele grote categorieën op vlak van doelstellingen onderscheiden worden voor de bossen:

- 1. Kwaliteitsverbetering op vlak van structuur**
De boshabitats binnen deze SBZ hebben op dit ogenblik in heel veel deelgebieden een onvoldoende gevarieerde structuur. Door het toepassen van een natuurgericht bosbeheer in bossen zal het aandeel aan dikke bomen, dood hout, gevarieerde randen en open plekken op termijn toenemen. Dit zijn maatregelen die veel van de habitattypische soorten en bijlagesoorten ten goede zullen komen. Een dergelijk natuurgericht beheer wordt voorzien in veel beheerplannen, voor bossen in eigendom van/beheerd door het ANB of de erkende terreinbeherende verenigingen. Bij andere openbare besturen en privé-bossen gelegen in VEN zal door toepassen van de CDB (Criteria Duurzaam Bosbeheer), ook de structuurdiversiteit op termijn nog toenemen.
Ook de ontwikkeling van gevarieerde bosranden en –zomen zijn voor de SBZ van belang. Op de droge tot natte gronden is het van belang om gevarieerde bosranden en -zomen (o.a. habitatype 6430_subtype boszoom) te voorzien om kleine populaties van habitattypische soorten als Sleedoornpage, Boswitje, Levendbare hagedis, Hazelworm, Eikelmuis, Goudvink, Zomertortel, Geelgors, etc... te kunnen realiseren. Meest geschikte zones op droge gronden zijn de steilere, zuidelijk gerichte hellingen, met mogelijke overgangen naar habitatype 6510 (zie verder). Op de rijkere natte bodemtypes zijn dergelijke randen en zomen van belang om optimale condities te creëren voor leefbare populaties van habitattypische soorten van natte ruigtes en graslanden (Rietgors, ...) – evenals meer habitattypische soorten van lichtrijke natte bossen (Goudvink, Nachtegaal, Kleine IJsvogelvinder).
- 2. De realisatie van kwalitatief degelijke grote boshabitatkernen**
De realisatie van een aantal grote boskernen, die een leefbare populatie bevatten van de grotere oppervlaktebehoevende faunasoorten, is een belangrijk streefdoel om een goede staat van instandhouding te bereiken binnen dit SBZ voor de boshabitats. Er wordt één groot aaneengesloten boscomplex met een richtwaarde van 717 ha ha beoogd, met name bossengordel Kluisbos-Hotond-Koppenberg, bestaande uit deelgebieden 16 Kalkoven, 33 Feelbos, 34 Beiaardbos, 35 Heynsdaele, 36 bossengordel Hotond-Koppenberg en 38 Kluisbos. Binnen de SBZ is deze zone de enige geschikte locatie waar één groot min of meer ononderbroken bosmassief hersteld kan worden dat ook herstelkansen biedt voor fauna met (voornamelijk naar oppervlakte) veeleisende biotoopeisen.
Daarnaast worden boskernen in een aantal deelgebieden beoogd, waarbij eveneens grotere aaneengesloten bosmassieven tot doel worden gesteld. Hierdoor kunnen ook hier lange termijn garanties gegarandeerd worden voor een stabiele populatie van onder meer de bijlagesoorten Zwarte Specht, Middelste Bonte Specht en Wespindief, maar evenzeer voor tal van andere habitattypische bossoorten zoals Bosuil, Boomklever, Havik, Zomertortel, Wielewaal, Matkop, ...). De volgende deelgebieden werden hiervoor geselecteerd: 1 bos t’Ename (richtwaarde 248 ha boshabitats), 4 bos Terriest / 6 Brakelbos (richtwaarde 138 ha) [1], 7 Hayesbos-Steenberg (richtwaarde 132 ha) [2], 12 Raspaillebos (maximum 273 ha), 14 Muziekbos (richtwaarde 266 ha), 23 Cottembos (richtwaarde 103 ha), 25 Kravaalbos (richtwaarde 131 ha), 29 Liedekerkebos (richtwaarde 106 ha) en 30 middenloop Zwalm (richtwaarde 128 ha) [3] .

Volgende methoden kunnen de realisatie van deze boskernen bewerkstelligen:
 - A. Omvorming van bestaande ‘niet habitatwaardige’ bossen. In de door de Vlaamse overheid beheerde bossen en bossen in beheer van de erkende terreinbeherende verenigingen en in het kader van herstelprojecten worden maatregelen voorzien welke tot bijkomend habitat zullen leiden. 20-80% van de niet inheemse bestanden zal hier op termijn tot bijkomend habitat leiden. Via stimulerende maatregelen, kunnen ook privé-eigenaars ingezet worden om bijkomend habitat te realiseren. Zij kunnen een uitgebreid bosbeheerplan opstellen, waarbij ook de CDB dienen gevolgd te worden.
 - B. Bosuitbreiding. Het grootste aandeel voor realisatie van bijkomend habitat zal voor dit SBZ dienen te gebeuren via bosuitbreiding (het overgrote aandeel (circa 85%) van de huidige bossen binnen de SBZ is immers reeds habitat).
- 3. Het degelijk bufferen van kleinere boskernen en/of verbinden van kleinere boskernen**
Dit is een algemene doelstelling die voor de kleinere boskernen binnen de verschillende deelgebieden van de afgebakende SBZ voorgesteld wordt. Veel kleine boskernen in de deelgebieden voldoen niet aan het MSA en zijn bovendien vaak in een intensief agrarisch gebied gelegen, waardoor ze slecht gebufferd zijn. Hierdoor is het verdwijnen van habitattypische bossoorten in deze kernen een reëel gevaar. Door deze kernen, die vaak kleine en kwetsbare satellietpopulaties van typische soorten bevatten, te bufferen en uit te breiden of ze te verbinden met de grotere bossen, kan de kans op het lokaal uitsterven sterk worden gereduceerd. Dit gaat om verbindingen via kleinschalige bosuitbreiding tot kleinschalige landschappelijke elementen zoals hagen en houtkanten. Kleinschalige bosuitbreidingen worden voorgesteld in de deelgebieden 5 Burreken, 9 Trimpont, 10 Steenbergse bossen, 11 Hasselt- & Parkbos, 13 Neigembos, 15 Patersbos, 17 Markvallei west, 19 Bouvelbos, 20 Hemsrode, 22 Moenebroek, 24 Wellemers, 26 Osbroek, 28 Steenvoorde, 31 vaarttalud Moen, 32 Geitebos en 37 Kezelfort.
In de SBZ zijn heischrale graslanden en heidevegetaties slechts beperkt aanwezig als effectief habitat. Nochtans komen in verschillende deelgebieden relictsoorten voor in de ondergroei van een aantal bossen (zowel loof- als naalddhout), in bosdreden, bosranden en bermen. Binnen de deelgebieden dient in eerste instantie zorg besteed te worden aan het behoud van de aanwezige heischrale graslanden en heidevegetaties, alsook de relictten. Voor wat de relictsoorten betreft, kan dit gebeuren door het toepassen van de Criteria voor Duurzaam Bosbeheer in de bossen (o.a. open plekken beheer, ontwikkeling van bosranden,...). Voor het behoud van het heidelandschap zal een specifiek en gericht beheer noodzakelijk zijn. Daarnaast wordt de realisatie van vier kernen van heischrale graslanden en heidevegetaties tot doel gesteld, om een voldoende staat van instandhouding te bereiken binnen de SBZ voor deze habitats. De realisatie van één kern wordt nagestreefd in de deelgebieden 12 Raspaillebos, 14 Muziekbos, 29 Liedekerkebos en 38 Kluisbos.

[1] De bosverbinding tussen de deelgebieden wordt gerealiseerd in Wallonië. Deze bossen zijn in hoofdzaak eveneens als SBZ aangeduid.

[2] Hierbij dient bijkomend rekening gehouden te worden met bos in Wallonië (Bos de la Louvière) van circa 140 ha.

[3] Het boscomplex wordt bijkomend vergroot door reeds gerealiseerde bebossingen door het ANB buiten SBZ.

Habitats - Boslandschap met zeer plaatselijke heidekernen			
Habitat		Oppervlakte doelstelling	Kwaliteitsdoelstelling
4030 - Droge Europese heide	Doel	+	+
	Omschrijving	Actueel: 2 ha Doel: toename naar 12 ha in deelgebieden 14 Muziekbos en 38 Kluisbos.	Voldoende staat van instandhouding. De vergrassing / verruiging bedraagt maximum 50%. De verbossing maximum 30%.

Habitat		Oppervlakte doelstelling	Kwaliteit doelstelling
6230 - Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa)	Doel	+	+
	Omschrijving	Actueel: 0,4 ha Doel: – toename naar 3 ha in deelgebied 12 Raspaillebos & 29 Liedekerkebos.	Voldoende staat van instandhouding. De verruiging / verbossing / verstruweling bedraagt maximum 10%.
6430 - Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland, en van de montane en alpiene zones, subtype boszoom	Doel	+	+
	Omschrijving	Doel: 1/4 van bosranden ontwikkelen als goed ontwikkelde boszomen, voornamelijk van de vochtige bossen (habitats 9130 en 91E0) [Voor het habitattype wordt geen oppervlakte doel geformuleerd, aangezien deze bij de oppervlakte doelen van de andere boshabitats gerekend wordt.]	Voldoende tot goede staat van instandhouding, met mantelzoomvegetaties van meer dan 5 meter breedte. De vegetatie heeft geleidelijke overgangen van kruidige delen (zoom) via struwelen (mantel) naar aangrenzend bos met de aanwezigheid van habitattypische planten- en diersoorten.
9120 - Atlantische zuurminnende beukenbossen met Ilex en soms ook Taxus in de ondergroei (Quercion robori-petraeae of Ilici-Fagenion)	Doel	+	+
	Omschrijving	Actueel: 418 ha Doel: + 212 ha met een richtwaarde van 178 ha door bosuitbreiding tot een totale oppervlakte van 630 ha.	Goede staat van instandhouding in “grote boshabitatkernen” (voor selectie deelgebieden, zie inleidende tekst Landschap: Boslandschap met zeer plaatselijke heidekernen). Voldoende tot goede staat van instandhouding in kleinere boskernen, met een goede staat met betrekking tot habitatstructuur en verstoring. Streven naar een mozaïekstructuur door structuurbepalende processen kansen en ruimte te bieden.
9130 - Beukenbossen van het type Asperulo-Fagetum	Doel	+	+
	Omschrijving	Actueel: 1.081 ha Doel: + 735 ha met een richtwaarde van 645 ha door bosuitbreiding tot een totale oppervlakte van 1816 ha.	Doel: zie doelen habitattype 9120.
91E0 - Alluviale bossen met Alnion glutinosa en Fraxinus excelsior (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae), alle subtypes	Doel	+	+
	Omschrijving	Actueel : 450 ha Doel: (alle subtypes) + 245 ha met een richtwaarde van 190 ha door bosuitbreiding tot een totale oppervlakte van 695 ha.	Zie specifieke subtypes 91E0_veb, 91E0_vm en 91E0_vn
91E0 - Alluviale bossen met Alnion glutinosa en Fraxinus excelsior (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae), subtype 91E0_bron - bronbossen (Goudveil-essenbossen) & 91E0_veb: Vogelkers-essenbos	Doel	+	+
	Omschrijving	Actueel: 356 ha Doel: zie bij 91E0	Goede staat van instandhouding in “grote boshabitatkernen” (voor selectie deelgebieden, zie bovenstaande tekst ‘boslandschap’). Voldoende tot goede staat van instandhouding in kleinere boskernen, met een goede staat met betrekking tot habitatstructuur en verstoring. Streven naar een mozaïekstructuur door structuurbepalende processen kansen en ruimte te bieden.
91E0 - Alluviale bossen met Alnion glutinosa en Fraxinus excelsior (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae), subtype 91E0_vm - mesotroof elzenbroek	Doel	=	+
	Omschrijving	Actueel: 9 ha Doel: Behoud huidige oppervlakte.	Voldoende staat van instandhouding.
91E0 - Alluviale bossen met Alnion glutinosa en Fraxinus excelsior (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae), subtype 91E0_vn - eutroof elzenbos	Doel	+	+
	Omschrijving	Actueel: 85 ha Doel : zie bij 91E0	Voldoende staat van instandhouding.

Soorten - Boslandschap met zeer plaatselijke heidekernen			
Soort		Populatiedoelstelling	Kwaliteitsdoelstelling
<i>Gewone/Grijze grootoorvleermuis, Brandts vleermuis/Gewone baardvleermuis</i>	<i>Doel</i>	+	+
	<i>Omschrijving</i>	Aanwezigheid van zomerkolonies van de soorten met jaarlijks zwangere wijfjes en/of juvenielen (met uitzondering van Grijze grootoorvleermuis). De aanwezigheid van duurzame populaties van elk van deze soorten (uitgezonderd Grijze grootoorvleermuis) wordt nagestreefd.	Doel zomer: - Verhoging van habitatkwaliteit in de bossen en insectenrijke graslanden en ruigtes in een omliggend landschap met KLE's. - Creatie geleidelijke bosranden, in het bijzonder nabij open waterpartijen. - Behoud en verbetering kwaliteit waterpartijen. De doelen worden gerealiseerd in het kader van doelen habitats 6430, 9120, 9130 en 91E0. Bijkomend aandacht voor behoud van bestaande verbindingen, en waar nodig uitbreiding van en verbinding tussen bossen en foerageergebieden. Doel winter: - Behoud, inrichten en verbeteren van winterverblijven, vnl. in deelgebied 37 Kezelfort.
<i>Ingekorven vleermuis</i>	<i>Doel</i>	+	+
	<i>Omschrijving</i>	Aanwezigheid van zomerkolonies van de soorten met jaarlijks zwangere wijfjes en/of juvenielen. De aanwezigheid van een duurzame populatie wordt nagestreefd.	Doel zomer: - Verhoging van habitatkwaliteit in de bossen en insectenrijke graslanden en ruigtes in een omliggend landschap met KLE's. - Creatie geleidelijke bosranden, in het bijzonder nabij open waterpartijen. - Behoud en verbetering kwaliteit waterpartijen. De doelen worden gerealiseerd in het kader van doelen habitats 6430, 9120, 9130 en 91E0. Bijkomend aandacht voor behoud van bestaande verbindingen, en waar nodig uitbreiding van en verbinding tussen bossen en foerageergebieden. Doel winter: - Behoud, inrichten en verbeteren van winterverblijven, vnl. in deelgebied 37 Kezelfort.
<i>Kamsalamander</i>	<i>Doel</i>	+	+
	<i>Omschrijving</i>	Uitbouw van populatie in voldoende staat van instandhouding in deelgebieden 1 bos t'Ename en 29 Liedekerkebos (waarbij hoogstwaarschijnlijk restocking noodzakelijk zal zijn).	Goede staat van instandhouding met betrekking tot water- en landhabitat: uitbouw van minimum 2 complexen van telkens meer dan 5 permanente poelen, ingebed in een kleinschalig graslandschap met o.a. bos, ruigte en houtwallen binnen 300 m rond geschikte waterbiotopen.
<i>Kleine dwergvleermuis, Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger</i>	<i>Doel</i>	=/+	=/+
	<i>Omschrijving</i>	Behoud en uitbreiding van de bestaande populatie	Behoud van de bestaande kwaliteit, behoud en uitbreiding van connectiviteit tussen de gebieden.
<i>Ruige dwergvleermuis, Rosse vleermuis, Bosvleermuis, Franjestaart, Watervleermuis, Meervleermuis</i>	<i>Doel</i>	+	+
	<i>Omschrijving</i>	Aanwezigheid van zomerkolonies van de soorten, met jaarlijks zwangere wijfjes en/of juvenielen. De aanwezigheid van duurzame populaties van elk van deze soorten wordt nagestreefd.	Doel zomer: - Verhoging van habitatkwaliteit in de bossen en insectenrijke graslanden en ruigtes in een omliggend landschap met KLE's. - Creatie geleidelijke bosranden, in het bijzonder nabij open waterpartijen. - Behoud en verbetering kwaliteit waterpartijen. De doelen worden gerealiseerd in het kader van doelen habitats 6430, 9120, 9130 en 91E0. Bijkomend aandacht voor behoud van bestaande verbindingen, en waar nodig uitbreiding van en verbinding tussen bossen en foerageergebieden. Doel winter: - Behoud, inrichten en verbeteren van winterverblijven, vnl. in deelgebied 37 Kezelfort.

Soort		Populatiedoelstelling	Kwaliteitdoelstelling
Zeggekorfslak	Doel	=/+	+
	Omschrijving	Voldoende tot goede staat van instandhouding met betrekking tot de populaties in deelgebieden 24 Wellemeersen en 26 Osbroek. Uitbreiding van areaal naar deelgebieden 17 Markvallei west, 22 Moenebroek en 30 middenloop Zwalm.	Goede staat van instandhouding met betrekking tot habitatkwaliteit.

Landschap: Bocagelandschap met grasland- en moerasvegetaties

Het grasland- en moeraslandschap wordt beschouwd als een samenhangend complex van bloemrijke hooilanden (6510), schralere graslandtypes (6410) en natte ruigtes (6430). Tevens worden eutrofe plassen (3150) toegevoegd. Deze SBZ is in de G-IHD als essentieel voor het habitattype 6430, zeer belangrijk voor het habitattype 6510 en belangrijk voor het habitattype 6410 aangeduid. Er is een kennislacune voor wat het habitattype 3150 betreft. Momenteel komen deze habitattypes sterk versnipperd voor. De aanwezigheid van minstens een aantal grote complexen is noodzakelijk voor de instandhouding van habitattypische soorten gebonden aan deze bloemenrijke graslanden en moerassen, waarbij voor zowel insectenfauna als vogelsoorten een belangrijk leefgebied gecreëerd wordt. Binnen de deelgebieden dient in eerste instantie zorg besteed te worden aan de kwaliteitsverbetering van de aanwezige grasland- en moerashabitats.

De realisatie van een aantal grote grasland- en moeraskernen, die een leefbare populatie bevatten van de grotere oppervlaktebehoevende faunasoorten (o.a. Sprinkhaanzanger, Blauwborst, Rietgors,...), is een belangrijk streefdoel om een goede staat van instandhouding te bereiken binnen dit SBZ voor deze habitats. Hierbij wordt de realisatie van deze kernen tot 30 ha of meer [*] tot doel gesteld in de deelgebieden 17 Markvallei west (realisatie van 2 kernen), 22 Moenebroek, 24 Wellemeersen, 30 middenloop Zwalm (realisatie van 4-tal kleinere kernen, verspreid over deelgebied) en 31 vaarttalud Moen (richtwaarde 51 ha enkel habitattype 6510).

In een aantal deelgebieden worden beperktere oppervlaktetoenames voorzien van de grasland- en moerashabitats. Hierbij wordt enerzijds gestreefd om de aanwezige grasland- en moerashabitats beter te bufferen en/of te verbinden (door beperktere uitbreidingen van habitattypes en/of behoud/ontwikkeling van RBB’s) en anderzijds overgangen naar bosranden en –zomen verder te ontwikkelen. Door deze kleinere ‘snippers’, die vaak kleine en kwetsbare satellietpopulaties van typische soorten bevatten, te behouden en verder te ontwikkelen (met beperktere uitbreidingen), kan de kans op het lokaal uitsterven sterk worden gereduceerd. Kleinschalige oppervlaktetoenames worden voorgesteld in de deelgebieden 1 bos t’Ename, 4 bos Terrijs, 5 Burreken, 6 Brakelbos, 7 Hayesbos-Steenberg, 9 Trimpont, 10 Steenbergse bossen, 11 Hasselt- & Parkbos, 12 Raspaillebos, 13 Neigembos en 15 Patersbos. Daarnaast zijn in de SBZ plaatselijk potenties aanwezig voor ontwikkeling van het habitattype 3150 (eutrofe plassen).

[*] De totale oppervlakte is de som van de habitattypes 6410, 6430, 6510 en RBB’s (vnl. dotterbloemhooilanden, rietlanden en grote zeggenvegetaties).

Habitats - Bocagelandschap met grasland- en moerasvegetaties			
Habitat		Oppervlakte doelstelling	Kwaliteitsdoelstelling
3150 - Van nature eutrofe meren met vegetatie van het type Magnopotamion of Hydrocharition	Doel	+	+
	Omschrijving	Actueel: kennishaat Doel: toename naar 5 ha.	Behoud begeleidende soorten / streven naar sleutelsoorten van habitattype, zodat habitattype terug voorkomt in SBZ.
6410 - Grasland met Molinia op kalkhoudende, venige of lemige kleibodem (EU-Molinion), subtype veldrusgrasland	Doel	+	+
	Omschrijving	Actueel: 0,2 ha Doel: behoud.	Doel: behoud huidige staat
6430 - Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland, en van de montane en alpiene zones, subtype natte ruigte	Doel	+	+
	Omschrijving	Actueel: 108 ha Doel: + 32 ha. Plaatselijk herstel van samenhangende hooiland- en moerascomplexen met hoge faunawaarde.	Goede staat van instandhouding in “grote grasland- en moeraskernen” (voor selectie deelgebieden, zie inleidende tekst Landschap: Bocagelandschap met grasland- en moerasvegetaties). Voldoende tot goede staat van instandhouding in kleinere kernen, met een goede staat met betrekking tot vergrassing.
6510 - Laaggelegen schraal hooiland (Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis), subtype Glanshavergraslanden (Arrhenatherion)	Doel	+	+
	Omschrijving	Actueel: 24 ha Doel: + 96 ha. Plaatselijk herstel van samenhangende hooiland- en moerascomplexen met hoge faunawaarde.	Zie doelen habitattype 6430, met een goede staat met betrekking tot aantal en bedekking van sleutelsoorten.

Soorten - Bocagelandschap met grasland- en moerasvegetaties			
Soort		Populatiedoelstelling	Kwaliteitsdoelstelling
<i>Gewone/Grijze grootoorvleermuis, Brandts vleermuis/Gewone baardvleermuis</i>	<i>Doel</i>	+	+
	<i>Omschrijving</i>	Aanwezigheid van zomerkolonies van de soorten met jaarlijks zwangere wijfjes en/of juvenielen (met uitzondering van Grijze grootoorvleermuis). De aanwezigheid van duurzame populaties van elk van deze soorten (uitgezonderd Grijze grootoorvleermuis) wordt nagestreefd.	Doel zomer: • Verhoging van habitatkwaliteit in de bossen en insectenrijke graslanden en ruigtes in een omliggend landschap met KLE's. • Creatie geleidelijke bosranden, in het bijzonder nabij open waterpartijen. • Behoud en verbetering kwaliteit waterpartijen. De doelen worden gerealiseerd in het kader van doelen habitats 6430, 9120, 9130 en 91E0. Bijkomend aandacht voor behoud van bestaande verbindingen, en waar nodig uitbreiding van en verbinding tussen bossen en foerageergebieden. Doel winter: • Behoud, inrichten en verbeteren van winterverblijven, vnl. in deelgebied 37 Kezelfort.
<i>Ingekorven vleermuis</i>	<i>Doel</i>	+	+
	<i>Omschrijving</i>	Aanwezigheid van zomerkolonies van de soorten met jaarlijks zwangere wijfjes en/of juvenielen. De aanwezigheid van een duurzame populatie wordt nagestreefd.	Doel zomer: • Verhoging van habitatkwaliteit in de bossen en insectenrijke graslanden en ruigtes in een omliggend landschap met KLE's. • Creatie geleidelijke bosranden, in het bijzonder nabij open waterpartijen. • Behoud en verbetering kwaliteit waterpartijen. De doelen worden gerealiseerd in het kader van doelen habitats 6430, 9120, 9130 en 91E0. Bijkomend aandacht voor behoud van bestaande verbindingen, en waar nodig uitbreiding van en verbinding tussen bossen en foerageergebieden. Doel winter: • Behoud, inrichten en verbeteren van winterverblijven, vnl. in deelgebied 37 Kezelfort.
<i>Kleine dwergvleermuis, Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger</i>	<i>Doel</i>	=/+	=/+
	<i>Omschrijving</i>	Behoud en uitbreiding van de bestaande populatie	Behoud van de bestaande kwaliteit, behoud en uitbreiding van connectiviteit tussen de gebieden.

Landschap: Waterlopen

Waterlopen bestaan uit het habitattype 3260. De middenloop van waterlopen zoals de Mark (deelgebied 17 Markvallei west), de Zwalm (deelgebied 30 middenloop Zwalm) en mogelijk beektrajecten van de Maarkebeek (deelgebied 4 Bos Terrijs) en een deel van de Pachtbosbeek (deelgebied 22 Moenebroek), kunnen beschouwd worden als kenmerkend voor de abiotische karakteristieken van dit habitattype. Aangezien het habitattype 3260 typisch is voor een aantal middenlopen in de SBZ, wordt de ontwikkeling van het habitattype tot doel gesteld voor deelgebieden 17 Markvallei west, 22 Moenebroek en 30 middenloop Zwalm. Hierdoor kunnen ook hier lange termijngaranties gegarandeerd worden voor een stabiele populatie van onder meer de bijlage- en habitattypische soorten als Bittervoorn, Bermpje, Rivierprik en als eerder (tijdelijke) verblijfplaats voor Rivierdonderpad en Beekforel.

Habitats - Waterlopen

Habitat		Oppervlakte doelstelling	Kwaliteitsdoelstelling
3260 - Submontane en laagland rivieren met vegetaties behorend tot het Ranunculion fluitans en het Callitriche-Batrachion	Doel	+	+
	Omschrijving	Actueel: kennishaat Doel: Niet bepaald, voorkomend in deelgebieden 17 Markvallei west, 22 Moenebroek en 30 middenloop Zwalm	Voldoende tot goede staat van instandhouding. Streven naar aanwezigheid van sleutelsoorten van habitattype, zodat habitattype voorkomt in vermelde deelgebieden.

Soorten - Waterlopen

Soort		Populatie doelstelling	Kwaliteitsdoelstelling
Beekprik	Doel	+	+
	Omschrijving	Uitbreiding van huidige populatie, voornamelijk door uitbreiding van het areaal (soort aanwezig in alle beken met potentie).	Voldoende tot goede staat van instandhouding. Streven naar een voldoende tot goede habitatkwaliteit in alle beken met potentie, met het verwijderen van barrières en vismigratieknelpunten.
Bittervoorn	Doel	=/+	+
	Omschrijving	Behoud van de huidige populatie, met een toename in deelgebied 30 middenloop Zwalm (gekoppeld aan ontwikkeling habitattype 3260).	Voldoende tot goede staat van instandhouding. Streven naar een voldoende tot goede habitatkwaliteit.
Kleine dwergvleermuis, Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger	Doel	=/+	=/+
	Omschrijving	Behoud en uitbreiding van de bestaande populatie	Behoud van de bestaande kwaliteit, behoud en uitbreiding van connectiviteit tussen de gebieden.
Rivierdonderpad	Doel	+	+
	Omschrijving	Uitbreiding van huidige populatie, voornamelijk door uitbreiding van het areaal (soort aanwezig in alle beken met potentie).	Voldoende tot goede staat van instandhouding. Streven naar een voldoende tot goede habitatkwaliteit in alle beken met potentie, met het verwijderen van barrières en vismigratieknelpunten.
Ruige dwergvleermuis, Rosse vleermuis, Bosvleermuis, Franjestaart, Watervleermuis, Meervleermuis	Doel	+	+
	Omschrijving	Aanwezigheid van zomerkolonies van de soorten, met jaarlijks zwangere wijfjes en/of juvenielen. De aanwezigheid van duurzame populaties van elk van deze soorten wordt nagestreefd.	Doel zomer: - Verhoging van habitatkwaliteit in de bossen en insectenrijke graslanden en ruigtes in een omliggend landschap met KLE's. - Creatie geleidelijke bosranden, in het bijzonder nabij open waterpartijen. - Behoud en verbetering kwaliteit waterpartijen. De doelen worden gerealiseerd in het kader van doelen habitats 6430, 9120, 9130 en 91E0. Bijkomend aandacht voor behoud van bestaande verbindingen, en waar nodig uitbreiding van en verbinding tussen bossen en foerageergebieden. Doel winter: - Behoud, inrichten en verbeteren van winterverblijven, vnl. in deelgebied 37 Kezelfort.

2.2 Prioritaire inspanningen met het oog op het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen

In samenhang met de hoger beschreven doelstellingen zijn door de Vlaamse regering per gebied een aantal prioritaire inspanningen vastgelegd. Dit is een globale omschrijving van de acties die noodzakelijk zijn voor het realiseren van de doelstellingen. De inspanningen kunnen onafhankelijk van elkaar worden uitgevoerd. Niet al deze inspanningen zijn op dezelfde termijn realiseerbaar. Er wordt onderstreept dat het uitvoeren van de hieronder opgesomde lijst van inspanningen/acties niet alle knelpunten in het gebied zullen oplossen en niet alle doelen zal weten te bewerkstelligen. De hieronder opgelijste inspanningen/acties zijn dan ook te beschouwen als de prioritaire inspanningen. De concretisering van deze prioritaire inspanningen in verschillende acties is een belangrijk onderdeel van het implementatieproces. Voor het realiseren van de prioritaire inspanningen zijn vaak meerdere acties nodig. In paragraaf 4.1 (inspanningsmatrix) worden onder meer alle noodzakelijke acties die voortvloeien uit deze prioritaire inspanningen weergegeven.

	Inspanning	Omschrijving Inspanning
PI 1	Kwaliteitsverbetering van aanwezige bos- en andere habitattypes	De aangemelde habitattypes in de SBZ bezitten allen een actueel gedeeltelijk aangetaste staat van instandhouding. Voor enkele aangemelde habitattypes (3150 en 7220) bestaat er nog een kennislacune [*] . Er dient dan ook een kwaliteitsverbetering van de voorkomende habitattypes gerealiseerd te worden door een goede habitatstructuur na te streven en de verstoringen te verminderen. Een ecologisch beheer, afgestemd op de habitats, is hierbij essentieel. Voor de boshabitats wordt een betere structuurkwaliteit nagestreefd met voldoende dikke (dode) bomen, een goed ontwikkelde struik- en kruidlaag, bosranden en open plekken. Door het toepassen van natuurgericht bosbeheer in natuurreservaten, bosreservaten en domeinbossen wordt hieraan tegemoet gekomen. Het zijn maatregelen die reeds in veel beheerplannen voorzien zijn voor domeinen in eigendom van het ANB of de erkende terreinbeherende verenigingen. Bij andere openbare besturen en privébossen in het VEN (of op vrijwillige basis) kan door het toepassen van de Criteria Duurzaam Bosbeheer (CDB) de kwaliteit eveneens verbeterd worden. Bij de grasland-, moeras- en heidevegetaties gaat het vaak om een combinatie van éénmalige inrichtingsmaatregelen, gevolgd door een regulier beheer dat optimaal afgestemd is op het beoogde habitatype (zie ook verdere prioritaire inspanningen). Merk op dat behoud en herstel van (relictvegetaties van) heischrale graslanden eveneens kan bewerkstelligd worden door het toepassen van CDB (met ontwikkeling van open plekken en bosranden). Het niet behalen van een minimale aaneengesloten oppervlakte van het habitatype (minimum structuur areaal) is voor vele habitattypes echter een blijvend knelpunt (zie ook verdere prioritaire inspanningen). <i>[*] de aangemelde habitattypes 6210 en 9190 komen in de SBZ niet voor en expertoordeel wees uit dat de habitattypes geen potenties bezitten in de SBZ.</i>
PI 2	Omvorming van naalddhout, populierenbossen en (recente) loofhoutaanplanten naar boshabitattypes en zeer plaatselijk heidekernen	De naalddhoutbossen, populierenbossen en (recente, deels spontane) loofhoutaanplanten zullen door een gericht beheer worden omgevormd naar de nagestreefde habitattypes 9120, 9130 en 91E0. Deze situeren zich voornamelijk in deelgebieden 1 bos t’Ename, 5 Burreken, 9 Trimpont, 17 Markvallei west, 23 Cottembos, 24 Wellemeersen, 25 Kravaalbos, 26 Osbroek, 29 Liedekerkebos, 30 middenloop Zwalm, 31 vaarttalud Moen en 36 Hotond-Koppenberg. Daarnaast zullen kleinere omvormingen verspreid over de SBZ noodzakelijk zijn. Voor de bossen, beheerd door het Agentschap voor Natuur en Bos en natuurbeherende verenigingen, wordt er van uitgegaan dat op termijn minimaal 80% [*] van de bosoppervlakte zal evolueren naar het gewenste habitatype door de toepassing van de bestaande beheervisie van het Agentschap en uitvoering van beheerplannen. In de private bossen, gelegen in het Vlaams Ecologisch Netwerk, kan door omvorming bijkomend habitat gerealiseerd worden via de toepassing van de Criteria Duurzaam Bosbeheer. Plaatselijk zullen enkele naaldbosses omgevormd worden naar heidehabitats (4030 en 6230), zodat kernen gecreërd worden van 5 à 10 ha (deelgebieden 14 Muziekbos en 38 Kluisbos). Deze omvormingen worden voorzien op gronden in eigendom / beheer van het ANB. <i>[*] Bemerk dat het overgrote aandeel (circa 85%) van de huidige bossen binnen de SBZ reeds als Europees te beschermen boshabitatype kan beschouwd worden, zodat de doelstellingen plaatselijk hoger zullen zijn dan 80%. In de bossen in eigendom van ANB en van de natuurverenigingen wordt er gestreefd naar 100% boshabitattypes.</i>
PI 3	Bosuitbreidingen	Voor de realisatie van een goede staat van instandhouding, zowel op gewestelijk niveau als voor de SBZ zijn nog bijkomende bosuitbreidingen (‘nieuw’ bos) noodzakelijk met een richtwaarde van 1013 ha (totaal van alle boshabitattypes 9120, 9130 en 91E0). Het combineren van de eerder genoemde inspanningen (kwaliteitsverbetering van de aanwezige habitats en de omvormingsmaatregelen) met bosuitbreiding moet uiteindelijk resulteren in volgende globale doelstellingen: - Realisatie van één groot aaneengesloten boscomplex met een richtwaarde van 717 ha, met name bossengordel Kluisbos-Hotond-Koppenberg, bestaande uit deelgebieden 16 Kalkoven, 33 Feelbos, 34 Beiaardbos, 35 Heynsdaele, 36 bossengrodel Hotond-Koppenberg en 38 Kluisbos;Uitbreiding van grotere aaneengesloten bosmassieven in de volgende deelgebieden: 1 bos t’Ename (richtwaarde 248 ha boshabitats), 4 bos Terriest / 6 Brakelbos (richtwaarde 138 ha) [1] , 7 Hayesbos-Steenberg (richtwaarde 132 ha) [2] , 12 Raspaillebos (richtwaarde 294 ha), 14 Muziekbos (richtwaarde 266 ha ha), 23 Cottembos (richtwaarde 103 ha), 25 Kravaalbos (richtwaarde 131 ha), 29 Liedekerkebos (richtwaarde 106 ha) [3] en 30 middenloop Zwalm (richtwaarde 128 ha). - Het degelijk bufferen van kleinere boskernen en/of verbinden van kleinere boskernen (met een voldoende tot goede staat van instandhouding). <i>[1] De bosverbinding tussen de deelgebieden wordt gerealiseerd in Wallonië. Deze bossen zijn in hoofdzaak eveneens als SBZ aangeduid.</i> <i>[2] Hierbij dient bijkomend rekening gehouden te worden met bos in Wallonië (Bos de la Louvière) van circa 140 ha.</i> <i>[3] Het boscomplex wordt bijkomend vergroot door reeds gerealiseerde bebossingen door het ANB buiten SBZ.</i>

	Inspanning	Omschrijving Inspanning
PI 4	Realisatie van aaneengesloten moeras- en graslandencomplexen	Voor de realisatie van de doelen voor moeras- en natte graslandcomplexen (habitattypes 6410, 6430 en 6510) is bijkomend 128 ha habitat noodzakelijk. Het combineren van de eerder genoemde inspanningen (kwaliteitsverbetering van de aanwezige habitattypes) met oppervlaktetoename moet uiteindelijk resulteren in volgende globale doelstellingen: - de realisatie van aangesloten moeras- en graslandcomplexen van 30 ha of meer [1] in de deelgebieden 17 Markvallei west (realisatie van 2 kernen), 22 Moenebroek, 24 Wellemeersen, 30 middenloop Zwalm (realisatie van 4-tal kleinere kernen, verspreid over deelgebied) en 31 vaarttalud Moen (richtwaarde 51 ha , enkel habitatype 6510); - beperkte toenames in andere deelgebieden, waarbij enerzijds beoogd wordt de aanwezige grasland- en moerashabitats beter te bufferen en/of te verbinden en anderzijds overgangen naar bosranden en – zomen verder worden ontwikkeld. <i>[1] De totale oppervlakte is de som van de habitattypes 6410, 6430, 6510 en RBB's (vnl. dotterbloemhooilanden, kamgraslanden, rietlanden en grote zeggenvegetaties).</i>
PI 5	Ecologisch beheer van waterlopen	Deze SBZ is aangemeld voor een aantal specifieke vissoorten (Bittervoorn, Rivierdonderpad en Beekprik), vaak gebonden aan (vrij) ongestoorde waterlopen. Het combineren van de eerder genoemde inspanningen met oppervlaktetoename moet uiteindelijk resulteren in volgende globale doelstellingen: - Ontwikkeling van habitatype 3260 in deelgebieden 17 Markvallei west en 30 middenloop Zwalm; - Maatregelen voor verbinden en uitbreiden van het leefgebied in functie van de aangemelde soorten Rivierdonderpad en Beekprik (door het verbeteren van de habitatkwaliteit over een grotere oppervlakte), prioritair ter hoogte van de nu gekende populaties (deelgebied 4 Bos Terrijs, 5 Burreken, 6 Brakelbos, 7 Hayesbos-Steenberg, 9 Trimpont, 10 Steenbergse bossen, 29 Liedekerkebos & 30 middenloop Zwalm).
PI 6	Herstel bocagelandschap	Het bocagelandschap is een halfopen landschap met weiland, hooiland en akkers afgewisseld met veel KLE's (houtkanten, struweel, poelen, etc.). Een dergelijk landschap komt in de SBZ nog voor, hoewel het steeds meer onder druk staat. De mogelijkheden voor samenwerking met o.a. landbouwers moeten hierbij onderzocht worden. Het bocagelandschap is van essentieel belang: - als foerageergebied voor de Wespandief; - als foerageergebied voor de vleermuissoorten met een voorkeur voor bossen & landschappen met een belangrijk aandeel houtige vegetaties ('groep 2', zie eerder); - als verbindingsgebied tussen slaapplekken en foerageergebied voor diverse vleermuissoorten. Het herstel van het bocagelandschap verzekert bovendien de instandhouding van verschillende habitattypische soorten: Sleedoornpage, Geelgors, Hazelworm, etc.
PI 7	Behoud en inrichting Kezelfort	Het behoud en de inrichting van dit fort als (winter)verblijfplaats voor verschillende vleermuissoorten is essentieel voor de SBZ. Bij deze inrichting hoort ook de bovengrondse bebossing van het Kezelfort en de aanleg van de nodige landschapsecologische infrastructuur.

2.3 Gebiedsgerichte aandachtspunten voor de uitvoering

Tijdens het overleg over de instandhoudingsdoelstellingen is een aantal gebiedsgerichte aandachtspunten voor de uitvoering aangebracht door de deelnemers aan het voorafgaand overlegproces. In deze paragraaf worden deze meegegeven ter informatie. De lijst is niet limitatief noch bindend. Het is bovendien mogelijk dat deze lijst wijzigt tijdens het implementatieproces.

	Omschrijving aandachtspunten
1	Agentschap Onroerend Erfgoed / Agentschap Onroerend Erfgoed Het Agentschap Ruimte en Erfgoed stelt dat de vooropgestelde doelstellingen per gebied eerder vaag zijn en nog niet ruimtelijk te situeren. Voornamelijk rond de doelstellingen rond bosuitbreiding (en de daarbij gehanteerde hectaren ten opzicht van de totaaloppervlakte van de deelgebieden) zijn vanuit landschappelijk oogpunt niet altijd haalbaar. Bij het bebossen van percelen dient naar de landschappelijke context gekeken worden; zo is het bebossen van waardevolle kleinschalige landschappen met veel graslanden en KLE’s niet wenselijk; noch het bebossen van open kouters, noch het bebossen van meersen- en graslandcomplexen in valleien (zoals Zwalm- en Markvallei). Rond de bosuitbreiding wanneer gelegen in ankerplaatsen wenst het ARE hierover nog verder gedetailleerd advies te kunnen geven. Algemene richtlijn is dat bebossing zoveel mogelijk o.b.v. historisch verantwoorde plaatsen dient te gebeuren. (Bron: S-IHD rapport)
2	Agentschap Onroerend Erfgoed Het Agentschap wenst te wijzen op de vernieuwde wetgeving m.b.t. archeologie. Conform art. 4 § 2 van het archeologiedecreet zijn de eigenaar en de gebruiker verantwoordelijk voor de archeologische monumenten die zich op hun gronden bevinden. Ze dienen de archeologische monumenten te bewaren en te behoeden voor beschadiging. Indien dit niet ‘in situ’ kan, moet dit ‘ex situ’ gebeuren, via een opgraving. Werken die een vernietiging van het archeologisch patrimonium kunnen inhouden dienen te worden voorafgegaan door een archeologisch onderzoek. Ruimte en Erfgoed maakt de bijzondere voorschriften op waaraan dit onderzoek moet voldoen. (Bron: S-IHD rapport)
3	Departement LV In het voorliggende S-IHD rapport worden er doelstellingen geformuleerd voor een aantal habitats en soorten waarvoor er nog kennishiaten en onzekerheden bestaan inzake hun actuele staat van instandhouding, trend, potenties. Het beleidsdomein Landbouw en Visserij vraagt om (in een volgende fase van het proces) geen concrete maatregelen uit te werken voor deze soorten en habitats die verplichte beperkingen opleggen aan andere sectoren zolang de kennishiaten niet opgevuld zijn en de onzekerheden weggewerkt zijn op basis van onderzoek en monitoring. (Bron: S-IHD rapport)
4	Departement LV Het Beleidsdomein Landbouw en Visserij wijst erop dat er in het gebied momenteel 340 ha niet habitatwaardige bossen zijn. Het beleidsdomein Landbouw en Visserij vraagt om bij de implementatie van de doelen eerst volledig in te zetten op kwaliteitsverbetering en omvorming van bestaande bossen en natuurgebieden en deze habitatwaardig te maken, alvorens uitbreidingsmaatregelen te nemen. (Bron: S-IHD rapport)
5	Departement LV Gezien het belang van de landbouw in deze SBZ vraagt het beleidsdomein Landbouw en Visserij om bij het opstellen van concrete maatregelen voor de doelen in dit rapport (in de volgende fase van het proces) de oefening van de landbouwgevoeligheidsanalyse opnieuw te doen met de meest recente gegevens (de LGA zoals opgenomen in het rapport is gebaseerd op gegevens van 2006). Daarnaast wenst het beleidsdomein Landbouw en Visserij bij de implementatie een degelijk overwogen afwegingskader voor de implementatie van de doelen met open overleg met de betrokken landbouwers; de opmaak van een geactualiseerde landbouwgevoeligheidsanalyse, alsook de opmaak van een LER (landbouweffectenrapport) alvorens maatregelen voor dit gebied uit te werken. (Bron: S-IHD rapport)
6	Departement LV Het beleidsdomein Landbouw en Visserij wijst op het belang van de watertoets : deze wordt wel uitgevoerd bij de aanvraag van een vergunning, maar de resultaten ervan worden vaak genegeerd. Hierdoor worden vaak landbouwgebieden ingepalmd als (potentieel) overstromingsgebied om een nieuwe woonwijk of industriegebied te vrijwaren van wateroverlast. Bovendien zorgt dit voor bijkomende niet-infilteerbare oppervlaktes, met meer erosie als gevolg. (Bron: S-IHD rapport)
7	Departement LV Het beleidsdomein Landbouw en Visserij wijst op het belang van het gebied voor landbouw. Het rapport wijst erop dat het realiseren van de IHD’s voor de Vlaamse Ardennen vooral een zware tol zal eisen van de landbouw, een sector die in de Vlaamse Ardennen sterk aanwezig is met jonge bedrijven en ook van oudsher hier aanwezig was. Het beleidsdomein Landbouw en Visserij vraagt dat bij de realisatie van de IHD in het SBZ van de Vlaamse Ardennen en het uitwerken van concrete maatregelen sterk rekening wordt gehouden met de economische waarde van de aanwezige landbouwactiviteiten. Het beleidsdomein Landbouw en Visserij vraagt dit ook te expliciteren: hoe gebeurt dit, wat is de kostprijs, welke inspanningen worden per deelgebied en per sector gevraagd, ... ? Daarnaast vraagt het beleidsdomein Landbouw en Visserij ook open overleg met zittende landbouwers en een degelijk uitgewerkt flankerend beleid. (Bron: S-IHD rapport)

	Omschrijving aandachtspunten
8	Gemeente Gooik De gemeente Gooik stelt voor tijdens het verdere proces van de uitwerking van S-IHD en alsook later bij de terreinrealisatie van de S-IHD een ‘klankbordgroep’ op te richten (samengesteld uit ANB, ..., landbouw en de gemeente). Hiermee om de inzet van beheersinstrumenten van ANB bv. onder de vorm van beheersovereenkomsten of protocolakkoorden met private eigenaars en/of de gemeentelijke overheid en/of door middel van eigendomsverwervingen door ANB/gemeente in realisatie van de S-IHD op grondgebied van de gemeente, te bespreken en waar mogelijk te faseren en te begeleiden. (Bron: S-IHD rapport)
9	Sector landbouw / Departement LV De landbouwsector en het Beleidsdomein landbouw en Visserij vragen dat maatregelen voor vernatting geen gevolgen hebben voor percelen buiten SBZ. Bij het uitvoeren van maatregelen moet tevens rekening gehouden worden met bestaande drainages, die belangrijk zijn in de bedrijfsvoering van landbouw. (Bron: S-IHD rapport)
10	Natuurbeheer / Sector landbouw De sectoren Natuurbeheer en Landbouw wijzen op de discussie over het feit of mantelzoomvegetaties binnen of buiten de bosgrenzen gerealiseerd moeten worden. De landbouwsector wenst boszomen bij voorkeur gerealiseerd te zien binnen de bosgrenzen. Voor Natuurpunt kunnen de mantelzoomvegetaties binnen SBZ gerealiseerd worden, als hiervoor (dus voor bos + mantelzoomvegetatie) voldoende oppervlakte is voorzien om een gunstige staat van instandhouding te bereiken van de boshabitats. (Bron: S-IHD rapport)
11	Sector landbouw De landbouwsector vraagt dat meetgegevens opgenomen in het rapport geactualiseerd of aangevuld worden wanneer deze zouden leiden tot gerichte maatregelen op het terrein. Zo zijn de gegevens over het waterkwaliteitsmeetnet in het rapport onder punt 7.1.3 niet actueel, bijvoorbeeld voor meetpunt 732800 blijkt uit de meest recente VMM gegevens dat de basiskwaliteit wel in orde is. Voor het meetnet grondwater wordt verwezen naar De Becker et al., 2004 maar op dov.vlaanderen.be is veel recentere informatie te vinden. (Bron: S-IHD rapport)
12	Sector landbouw De landbouwsector vraagt dat in de implementatiefase en bij de opmaak van beheer- of inrichtingsplannen ook duidelijkheid komt over de financiële consequenties voor bepaalde voorgestelde maatregelen. (Bron: S-IHD rapport)
13	Sector landbouw De landbouwsector verwacht dat gestreefd wordt naar maximale invulling van de instandhoudingsdoelstellingen binnen de bestaande natuur- en bosgebieden beheerd door of in eigendom van natuurverenigingen, het Agentschap voor Natuur en Bos en lokale overheden (cfr het principe ‘sterkste schouders dragen de zwaarste lasten’). (Bron: S-IHD rapport)
14	Sector landbouw De landbouwsector vraagt dat bij de implementatiefase op het terrein een discussie kan gevoerd worden over restocking als mogelijke oplossing voor populatieproblemen. (Bron: S-IHD rapport)
15	Sector landbouw De landbouwsector stelt dat bij de vaststelling van de S-IHD in dit gebied onvoldoende rekening werd gehouden met de landbouwgevoeligheidsanalyse. Bij de verdere uitvoering op het terrein (lokalisering van de doelen, uitwerken flankerend beleid, fasering,...) moet de landbouwgevoeligheidsanalyse ook nog verdere input kunnen leveren om de impact op landbouw tot een minimum te beperken. In een aantal gevallen zal de landbouwgevoeligheidsanalyse verder verfijnd of geactualiseerd moeten worden of zal de opmaak van een landbouweffectenrapport noodzakelijk zijn. (Bron: S-IHD rapport)
16	Sector landbouw De landbouwsector vraagt dat tijdens de implementatiefase een overleg kan gevoerd worden met alle betrokken actoren over op welke manier zal omgesprongen worden met de verschillende aanwezige kleine boskernen. Dit is voornamelijk een aandachtspunt in de gebieden 5,7,9,(10), 30 en 36. (Bron: S-IHD rapport)

	Omschrijving aandachtspunten
17	Sector landbouw De landbouwsector vindt dat bij de formulering van de doelen te veel implicaties naar de toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen van de landbouw gehypothekeerd worden. De sector vreest voor rechtsonzekerheid. (Bron: S-IHD rapport)
18	Sector landbouw De landbouwsector stelt dat m.b.t. de "instroom van nutriënten" al heel wat inspanningen heeft gedaan en nog doet en dat er door het nieuw MAP 4 nog grotere inspanningen zullen gevraagd worden vanuit de landbouw. De sector wijst er ook op dat nutriënten ook niet allemaal afkomstig zijn vanuit de landbouw verwijzend naar verkeer, huishoudens, industrie. Extra aandacht voor de implicaties van MAP4 verdienen zeker de aandacht. (Bron: S-IHD rapport)
19	Sector landbouw De landbouwsector spreekt zich uit tegen de beheervorm ‘niets doen’ bij het beheer van waterlopen, omwille van de negatieve invloed ervan op de landbouwvoering (in verband met de waterhuishouding). De sector vraagt aandacht voor de landbouwbedrijfsvoering bij het waterlopenbeheer. (Bron: S-IHD rapport)
20	Sector landbouw Gezien het belang van de landbouw in dit gebied, is in het kader van de continuïteit van de bestaande bedrijven, de toepassing en consequenties van de passende beoordeling bij vergunningsaanvragen en andere vergunningen (vb. natuurvergunning) een gebiedsgericht aandachtspunt voor de landbouwsector. (Bron: S-IHD rapport)
21	Sector bos De bossector vindt dat er bestaand instrumentarium te kort schiet voor realiseren van ambitieuze doelstelling inzake bosuitbreiding en vraagt aandacht voor de uitwerking van een gepast instrumentarium ter ondersteuning. (Bron: S-IHD rapport)
22	Sector bos De bossector vraagt dat bij de realisatie van bosuitbreidingen i.k.v. de IHD (vnl. herbebossing van landbouwgronden), de mogelijkheid bekeken kan worden om soorten als populier aan te wenden om het bereiken van een bosklimaat te versnellen. Uit studies blijkt dat populier een interessante boomsoort kan zijn om snel een bosklimaat tot stand te laten komen, ook in IHD-context. Dit kan interessante financiële vooruitzichten voor de eigenaar/beheerder bieden en kan alzo een win-win-situatie opleveren bij de realisatie van de IHD. Hierbij zijn randvoorwaarden zoals de Criteria Duurzaam Bosbeheer (vb. onderetage, karakteristieke groeiplaats) en de LSVI-tabellen belangrijk met het oog op het bereiken van habitatwaardig bos. Een planmatige aanpak op gepast schaalniveau met variatie in zowel ruimte als tijd is hierbij vereist (Bron: S-IHD rapport)
23	Sector bos De bossector vraagt aandacht voor een duidelijke taakverdeling; in het bijzonder inzake het aankoopbeleid van de overheid binnen SBZ van bestaande bossen en de rol voor private boscijzenaars op termijn. (Bron: S-IHD rapport)
24	Sector economie De sector economie vraagt dat rekening gehouden wordt met ontginningsgebieden opgenomen in lopende planprocessen, onder meer in het in 2010 goedgekeurde Bijzonder oppervlaktedelfstoffenplan “Vlaamse leemstreek”. (Bron: S-IHD rapport)
25	Sector economie De sector economie vraagt om voorzichtig te zijn met het herzien van bestaande recreatieve ontsluiting in bestaande zones, de bestaande paden, landelijke wegen, etc.... zijn van belang voor ruiters, fietsers, etc...., en dus ook voor het lokale toerisme en recreatie die op hun beurt van belang zijn voor bestaande, lokale ondernemers die (deels) leven van lokaal toerisme en recreatie..... Dergelijke maatregelen kunnen maar genomen worden in overleg met de lokale ondernemers die (deels) leven van het lokaal toerisme en de lokale recreatie. (Bron: S-IHD rapport)
26	Sector eigenaars De sector is geen grote voorstander van de aankoop van terreinen door de overheid. Voor bepaalde gevoelige, moeilijke, zeldzame habitats of voor de functie recreatie kan dit aangewezen zijn. Maar zeker graslanden en bossen (soms ook vennen, moerassen, heide, ...) kunnen evengoed en goedkoper door privépersonen beheerd worden. Daar zijn reeds talrijke voorbeelden van. Dit zal moeten worden besproken in de werkgroep Implementatie en Instrumentarium. (Bron: S-IHD rapport)

	Omschrijving aandachtspunten
27	Sector eigenaars / Sector landbouw De landbouwsector en de eigenaars vragen dat de realisatie van de habitattypes in de valleigebieden de natuurlijke bergingscapaciteit niet mag hypothekeren teneinde de veiligheid van de bevolking te kunnen garanderen. (Bron: S-IHD rapport)
28	Sector eigenaars / Sector landbouw De landbouwsector en de eigenaars vinden dat niet vergeten mag worden dat de Vlaamse Ardennen een gebied is dat door de eeuwen heen bewaard is gebleven dankzij de aangepaste vorm van landbouw aan het reliëfrijke landschap en door grote landeigenaars die hun eigendommen van generatie op generatie doorgeven met het oog op een privé stuk natuur met alle variatie in fauna en flora. (Bron: S-IHD rapport)
29	Sector eigenaars / Sector landbouw Bij de implementatie verwachten de sectoren eigenaars en landbouw dat overlegd wordt met eigenaars en landbouwers om te zien op welke manier zij een rol kunnen spelen bij de realisaties van de instandhoudingsdoelstellingen vanuit hun gebiedsspecifieke kennis en ervaring, met aandacht voor de eigenheid en het belang van het gebied voor landbouw en eigenaars. Daarnaast vraagt de landbouwsector zekerheid over de continuïteit van bedrijfsvoering. (Bron: S-IHD rapport)
30	Sector jacht De sector jacht moet als eerste worden aangesproken met betrekking tot bejaagbare soorten en exoten. Dit punt valt onder de Principes en Criteria Duurzaam Wildbeheer. (Principe 6: Het wildbeheer streeft ernaar een positieve bijdrage te leveren aan het behoud van de biodiversiteit.) Het mag echter niet zover komen dat de jacht in Natura 2000 er enkel en alleen maar op gericht is om bedreigende soorten te minimaliseren. Men moet de jager toelaten zijn beheer in alle aspecten te blijven uitvoeren, wat betekent dat ook wild voor consumptie geschoten kan worden. (Bron: S-IHD rapport)
31	Sector jacht De jachtsector vraagt extra aandacht voor een betere handhaving van de wetgeving over vervuiling, verstoring e.d., om de doelen niet in gevaar te brengen. (Bron: S-IHD rapport)
32	Sector jacht De sector jacht stelt voor om lokaal te praten met de lokale jagers en tot een voor beide partijen aanvaardbaar compromis te komen in verband met eventuele wildakkers in kwetsbare gebieden. Wellicht kunnen deze eventuele knelpunt-wildakkers verplaatst worden naar anderen gebieden, hoewel dit afhankelijk zal zijn van de lokale eigenaar en gebruiker. De jagers zijn van goede wil om hiermee rekening te houden. (Bron: S-IHD rapport)
33	Sector jacht De jachtsector is bekend met samenwerking met eigenaars en landbouwers (soms natuurverenigingen) om aan faunabeheer te doen. De lokale jager kan ingezet worden ten voordele van Natura 2000 en wenst hierbij te kunnen rekenen op overheidssteun en –begrip. De lokale jager kan een goedkoop instrument zijn voor de overheid en kan makkelijk bepaalde flora- en faunadoelen mee opnemen in zijn biotoopverbetering of beheerplan. (Bron: S-IHD rapport)

3 Openstaande taakstelling

De in dit hoofdstuk beschreven oppervlaktebalans op SBZ niveau werd als taakstelling vastgesteld in het S-IHD-besluit voor deze SBZ. Op basis hiervan is een indicatieve verdeling van de doeloppervlaktes over de verschillende deelgebieden gebeurd via een modelmatige berekening. In paragraaf 3.1 wordt per aangewezen habitattype in deze SBZ het overzicht gegeven van de totale oppervlakte doelen, de oppervlakte actueel habitat en het openstaand saldo aan te realiseren habitat (door omvorming vanuit bestaande andere natuur of door uitbreiding op plaatsen die nu niet ingenomen zijn door natuur). In de volgende managementplannen zal dit overzicht geactualiseerd worden met een stand van zaken en het openstaand saldo. Voor de soorten wordt geen oppervlaktebalans weergegeven. Gezien de complexe koppeling van de populatiedoelen aan habitats, regionaal belangrijke biotopen en andere vegetatietypes is het momenteel niet mogelijk om voor soorten een betekenisvolle openstaande taakstelling met oppervlaktebalans op te geven. In 3.2 wordt de taakstelling voor de soorten kort voorgesteld; voor een meer gedetailleerde beschrijving verwijzen we naar Bijlage 2 bij het IHD-besluit. De geactualiseerde openstaande taakstelling wordt in een latere fase van de managementplannen weergegeven.

In hoofdstuk 6. Richtkaart wordt indicatief de actuele ligging van de habitats en de indicatieve verdeling van de doelen over de verschillende deelgebieden weergegeven. De verdeling van deze doelen over de verschillende deelgebieden maakt deel uit van het overleg met de betrokken actoren in het overlegplatform voor deze SBZ. De verdeling kan naar aanleiding daarvan in een volgende versie van het managementplan aangepast worden.

3.1 Habitats

Habitat code	Besluit Vlaamse regering		Openstaande taakstelling
	Opp. totaal doel (ha)	Opp. actueel (ha)	Opp. uitbreiding en omvorming (ha)
3150	5.00	0.00	5.00
3260 (km*) **	0.00	0.00	0.00
4030	12.00	2.00	10.00
6230	3.00	0.40	2.60
6410	0.20	0.20	0.00
6430	140.00	108.00	32.00
6510	120.00	24.00	96.00
9120	630.00	418.00	212.00
9130	1816.00	1081.00	735.00
91E0	695.00	450.00	245.00

Opmerkingen
* In voorkomend geval kan de eenheid afwijken van [ha]. Bij de habitatcode wordt in dat geval aangegeven welke eenheid van toepassing is.
** Voor dit habitattype werd in het aanwijzingsbesluit geen oppervlakte doel opgegeven, wel een kwaliteitsdoel.

3.2 Soorten

Soort	Doel
Beekprik	uitbreiding
Bittervoorn	uitbreiding
Gewone/Grijze grootoorvleermuis, Brandts vleermuis/Gewone baardvleermuis	uitbreiding
Ingekorven vleermuis	uitbreiding
Kamsalamander	uitbreiding
Kleine dwergvleermuis, Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger	uitbreiding
Rivierdonderpad	uitbreiding
Ruige dwergvleermuis, Rosse vleermuis, Bosvleermuis, Franjestaart, Watervleermuis, Meervleermuis	uitbreiding
Zeggekorfslak	uitbreiding

4 Overzicht van de prioritaire inspanningen

Voor het realiseren van de taakstelling (zie hoofdstuk 2) zijn door de Vlaamse regering een aantal prioritaire inspanningen gedefinieerd. De prioritaire inspanningen beschrijven de verschillende acties die noodzakelijk zijn voor het realiseren van de taakstelling. De planning van deze acties hangt onder andere af van de beschikbare budgetten, de maatschappelijke context en de aanwezige kennis. Een aantal acties moeten echter prioritair gerealiseerd worden binnen de planperiode van het Vlaamse Natura 2000 programma 2014-2020 om:

- de verdere achteruitgang van habitattypes of soorten te stoppen of te vermijden (prioriteit stand still);
- de Vlaamse taakstelling 2020 te realiseren (prioriteit 2020).

Door de Vlaamse regering zijn in het S-IHD-besluit de prioritaire inspanningen bepaald waarbinnen één of meerdere prioritaire actie(s) moeten worden uitgewerkt en gerealiseerd in deze SBZ. Het nader omschrijven van de acties gebeurt in overleg met alle betrokkenen binnen het overlegplatform tegen begin 2015 voor vastlegging in een nieuwe versie van het managementplan. Bijzondere aandacht zal hierbij gegeven worden aan die acties die binnen de planperiode 2015-2020 uitgevoerd moeten worden. Vanaf 2019 kunnen immers de nodige verplichtende maatregelen opgelegd worden indien blijkt dat prioritaire acties anders niet gerealiseerd worden binnen deze planperiode.

In paragraaf 4.1 is het overzicht van de prioritaire inspanningen weergegeven en de prioriteit m.b.t. de planperiode 2014-2020. In de volgende managementplannen zal dit overzicht aangevuld worden met een overzicht van de acties die vallen binnen deze verschillende inspanningen en van hun status.
In hoofdstuk 6. Richtkaart wordt een ruimtelijk overzicht van de verdeling van de prioritaire inspanningen over de verschillende deelgebieden weergegeven.

4.1 Inspanningsmatrix

Gezien er nog geen vastgestelde actielijst is, worden in deze versie van het managementplan enkel de prioritaire inspanningen zoals vastgesteld in het S-IHD-besluit weergegeven. Zodra de actielijst is vastgesteld, wordt deze in een volgende versie van het managementplan aan de inspanningsmatrix toegevoegd.

	Prioritaire inspanning cfr. Besluit Vlaamse regering	Prioriteit
PI 1	Kwaliteitsverbetering van aanwezige bos- en andere habitattypes	2050
PI 2	Omvorming van naaldhout, populierenbossen en (recente) loofhoutaanplanten naar boshabitattypes en zeer plaatselijk heidekernen	Standstill
PI 3	Bosuitbreidingen	2050
PI 4	Realisatie van aaneengesloten moeras- en graslandencomplexen	2050
PI 5	Ecologisch beheer van waterlopen	Standstill
PI 6	Herstel bocagelandschap	2050
PI 7	Behoud en inrichting Kezelfort	Standstill

5 Taakstelling inzake de verbetering van het natuurlijk milieu

In dit hoofdstuk wordt beschreven welke milieucondities vereist zijn voor het bereiken van de gunstige staat van instandhouding voor de aangewezen habitats en soorten. Bij de opmaak van dit MP 1.0 was een gebiedsgerichte invulling niet mogelijk. Informatie over de vereiste milieuomstandigheden voor het bereiken van de gunstige staat van instandhouding van de habitats en soorten zijn te vinden in de publicatie "Ontwikkeling van criteria voor de beoordeling van de lokale staat van instandhouding van de Natura 2000 habitattypen", gepubliceerd door het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) met als referentie T'Jollyn et al., 2009 en te consulteren op [www.inbo.be/natura 2000](http://www.inbo.be/natura2000).

6 Richtkaart

De richtkaart is een belangrijk ruimtelijke afwegingskader voor plannen, projecten, instrumenten... Het geeft in de eerste plaatst een synthese van de stand van zaken op het terrein en zoals gepland. Een natuurdoel is immers pas 'geplaatst', wanneer inrichting en beheer van het betrokken perceel afgesproken zijn in een natuurbeheerplan, of één van de gelijkwaardige plannen die er mee gelijkgesteld kunnen worden. In hoofdstuk 3 is een overzicht gegeven van de geplande doelen in natuurbeheerplannen of gelijkaardige plannen. Zolang een deel van de taakstelling niet is opgenomen, bevat de richtkaart daarnaast een ecologisch geschikte zoekzone die ruim genoeg is om via vrijwilligheid en socio-economische afwegingen te zoeken naar een optimale plaatsing van de resterende doelen en daartoe gevrijwaard wordt. De bepaling van deze zoekzone gebeurt op Vlaams niveau aan de hand van de actuele en natuurlijke potentiekaarten, rekening houdend met de oppervlakte waarvoor reeds garanties zijn op een correct beheer via een geïntegreerd beheerplan of een gelijkaardig instrument en socio-economische belangen. Dit gebeurt door middel van een geobjectiverde, modelmatige berekening. Naarmate bijkomende doelen worden 'geplaatst', door natuurbeheerplannen of gelijkwaardig instrumenten of in voorkomend geval, via verplichtingen, zal ook de omvang van de zoekzone(s) afnemen. De opmaak van de zoekzone(s) vormt dus het semiautomatische resultaat van de afspraken die gemaakt zijn over het onder correct beheer brengen van terreinen.

De richtkaart is in dit Managementplan 1.0 nog onvolledig omdat de benodigde data nog in opbouw of overleg zijn. Hieronder wordt per voorzien onderdeel aangegeven in welke mate het ingevuld is in deze planversie.

6.1 Situering actuele habitats

De situering van de actuele habitats is indicatief opgenomen in kaarten 1 en 2.

6.2 Situering vegetaties als leefgebied voor Europees te beschermen soorten

In deze planversie werd deze deelkaart nog niet opgenomen.

6.3 Aanwezigheid van habitattypische soorten

In deze planversie werd deze deelkaart nog niet opgenomen.

6.4 Ruimtelijke verdeling van de instandhoudingsdoelstellingen

De ruimtelijke verdeling van de oppervlakte-doelstellingen voor de verschillende habitattypes in dit SBZ zijn opgenomen in kaart 1.

6.5 Ruimtelijke verdeling van de prioritaire inspanningen

De ruimtelijke verdeling van de prioritaire inspanningen is weergegeven in kaart 2. De codes verwijzen naar de tabel in paragraaf 4.1.

6.6 Situering van de gebieden beheerd met het oog op de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen

In deze planversie werd deze deelkaart nog niet opgenomen.

6.7 Zoekzones

In deze planversie werd deze deelkaart nog niet opgenomen.

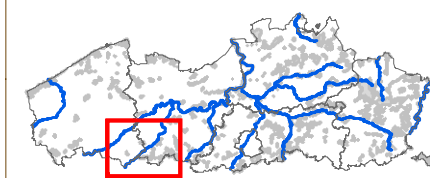
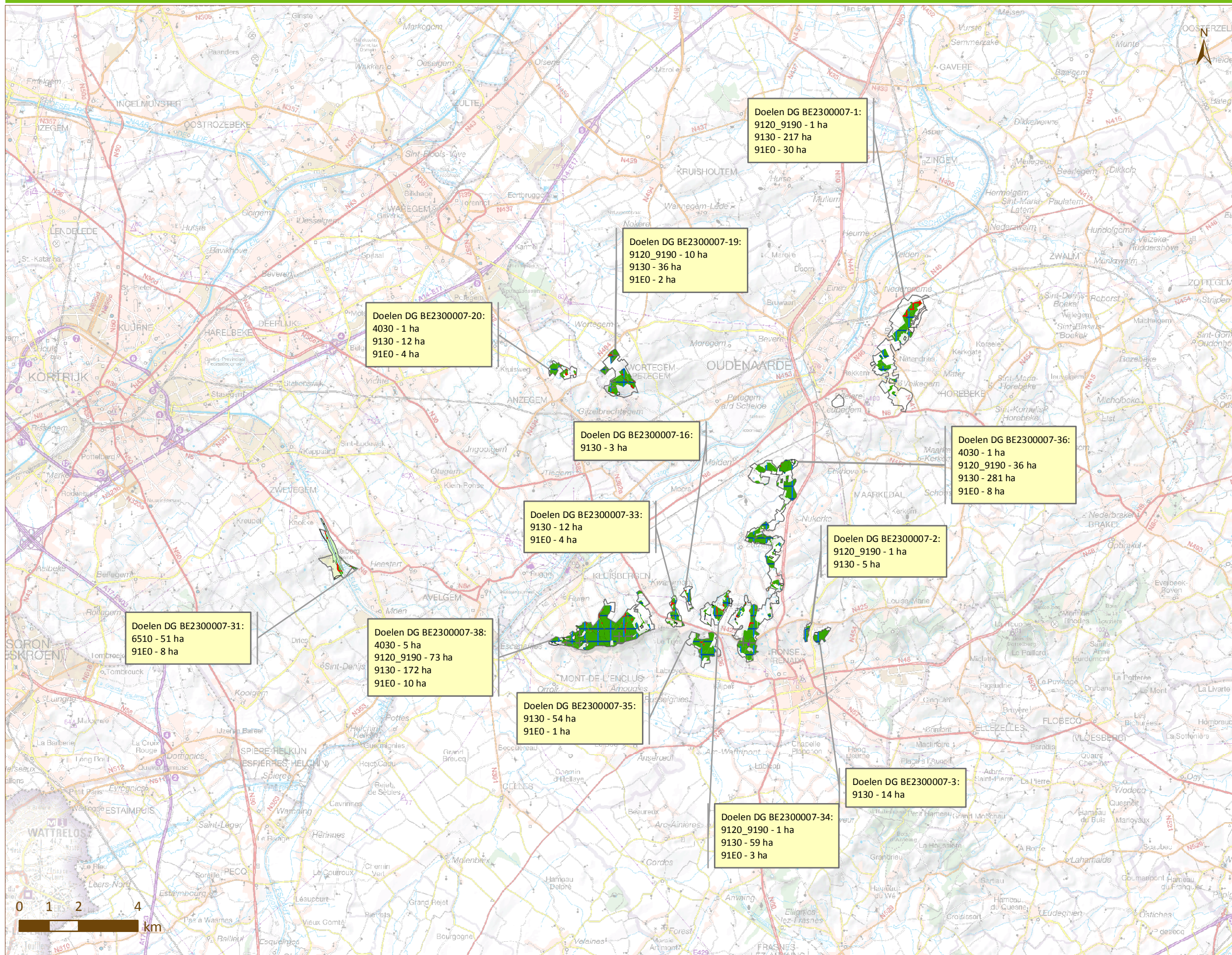
6.8 Actiegebieden voor de verbetering van het leefmilieu

In deze planversie werd deze deelkaart nog niet opgenomen.

Kaartenlijst

Kaart 1. Situering van de actuele habitats (indicatief) en de ruimtelijke verdeling van de oppervlakte-doelstellingen voor de verschillende habitattypes.

Kaart 2. Situering van de actuele habitats (indicatief) en de ruimtelijke verdeling van de prioritaire inspanningen. De codes verwijzen naar de tabel in paragraaf 4.1.

Habitat Natura 2000

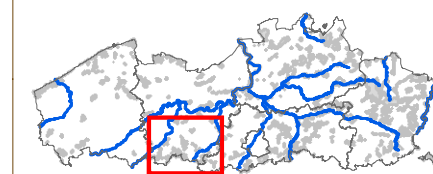
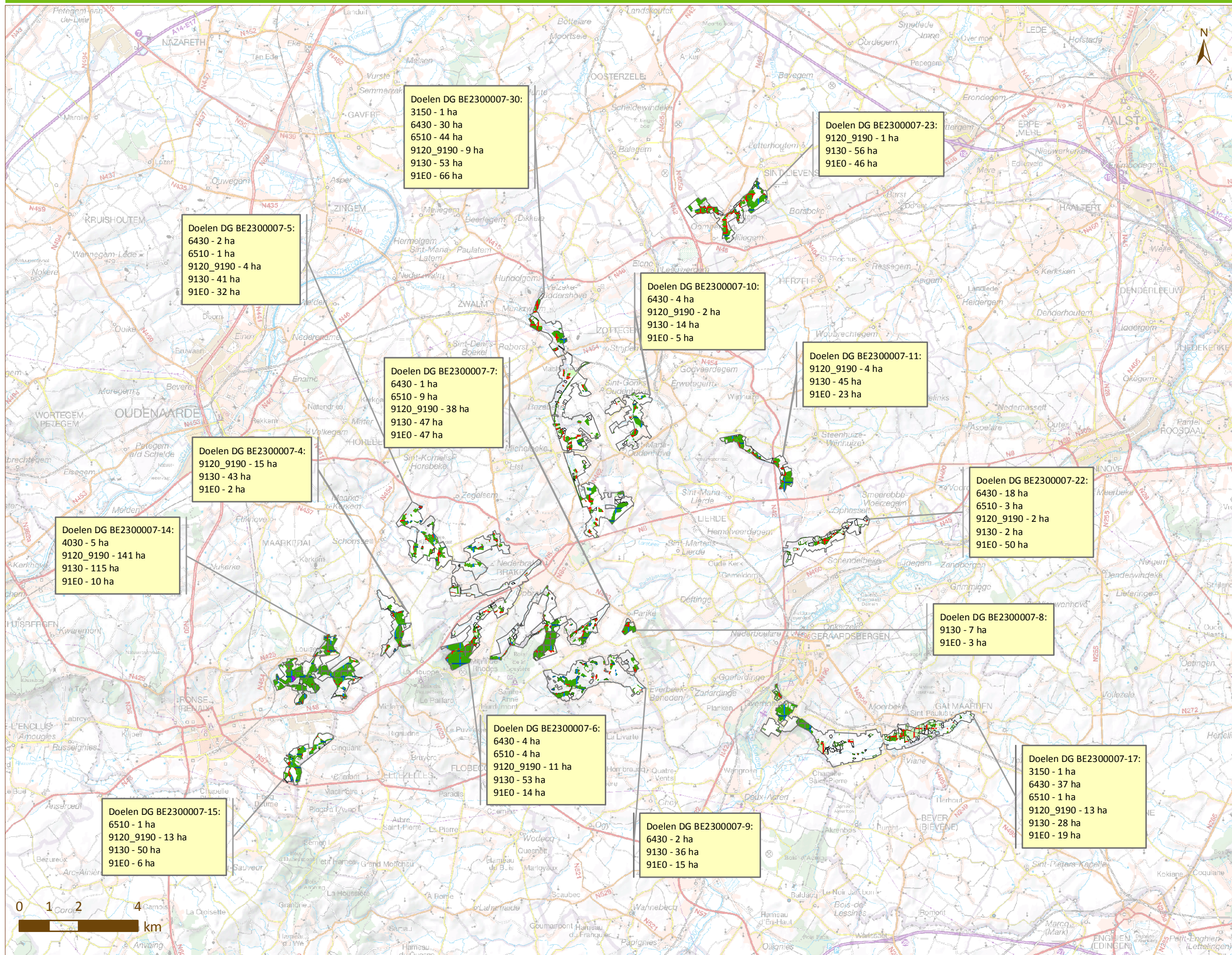
- 4030
- 6430
- 6510
- 9120
- 9130
- 91E0
- Actueel Habitat - RBB
- Deels habitat
- SBZ-H

Voor habitattypen 3260 is geen toewijzing aan deelgebieden gebeurd.

Indicatieve situering van de actuele habitats en de verdeling van de doelen per deelgebied

Vlaanderen
is natuur

Habitat Natura 2000

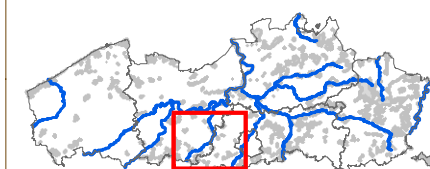
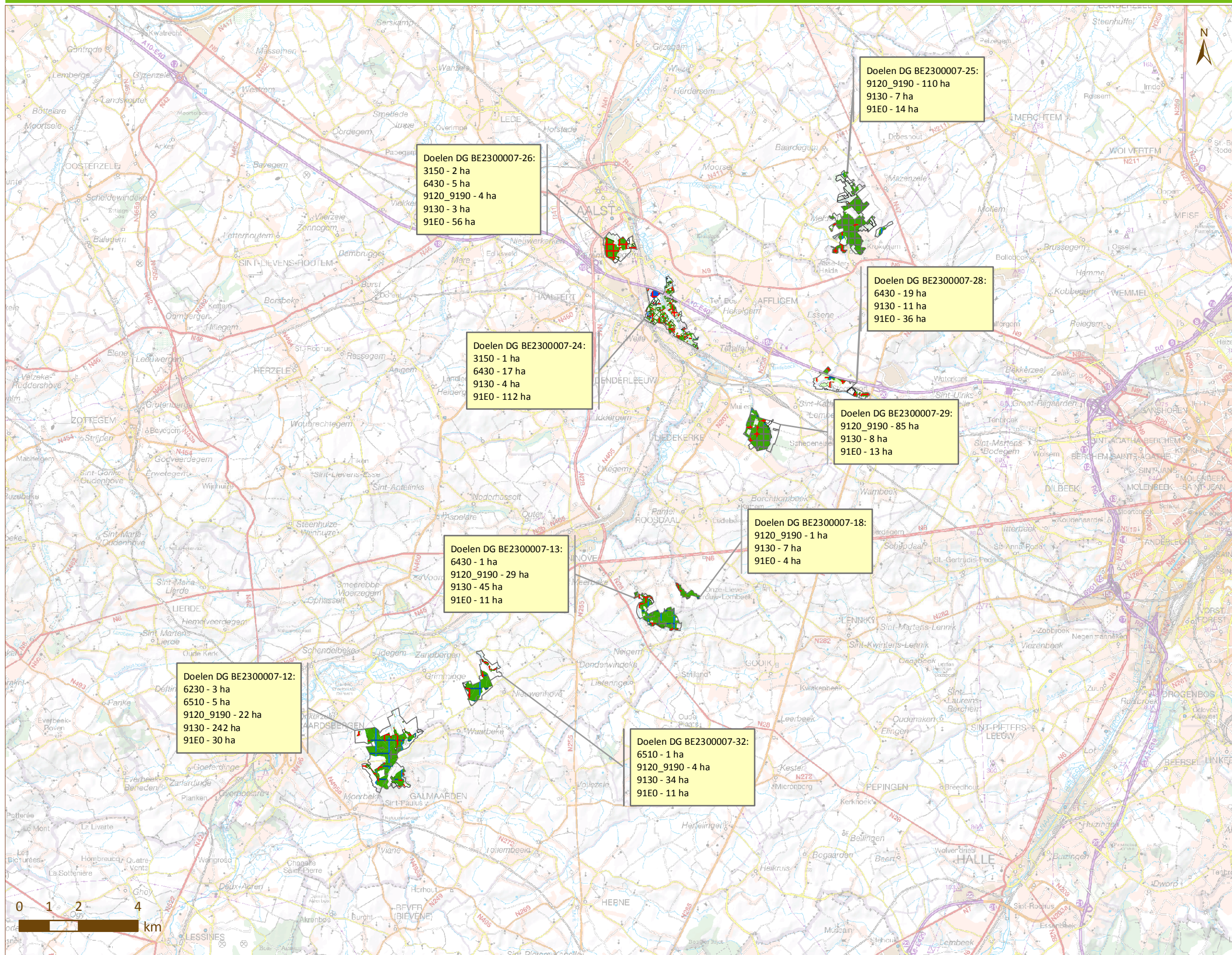
- 4030
- 6430
- 6510
- 9120
- 9130
- 91E0
- Actueel Habitat - RBB
- Deels habitat
- SBZ-H

Voor habitattypen 3260 is geen toewijzing aan deelgebieden gebeurd.

Indicatieve situering van de actuele habitats en de verdeling van de doelen per deelgebied

Vlaanderen
is natuur

Habitat Natura 2000

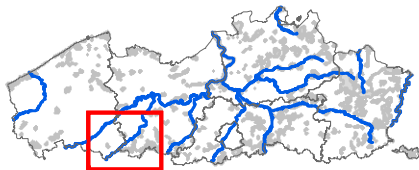
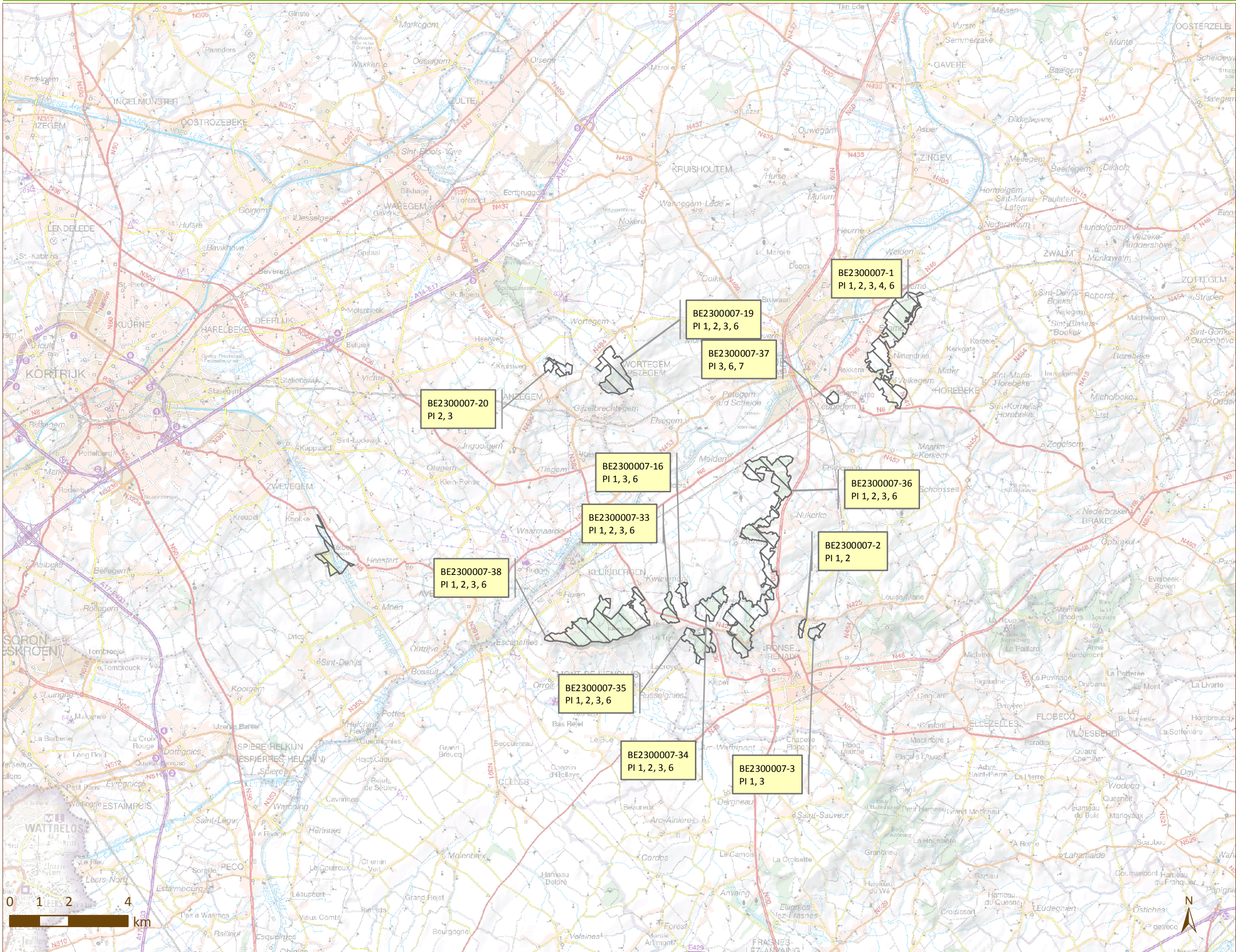
- 3150
- 6230
- 6430
- 6510
- 9120
- 9130
- 91E0
- Actueel Habitat - RBB
- Deels habitat
- SBZ-H

Voor habitattypen 3260 is geen toewijzing aan deelgebieden gebeurd.

Indicatieve situering van de actuele habitats en de verdeling van de doelen per deelgebied

Vlaanderen
is natuur

Legende

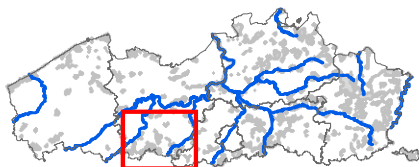
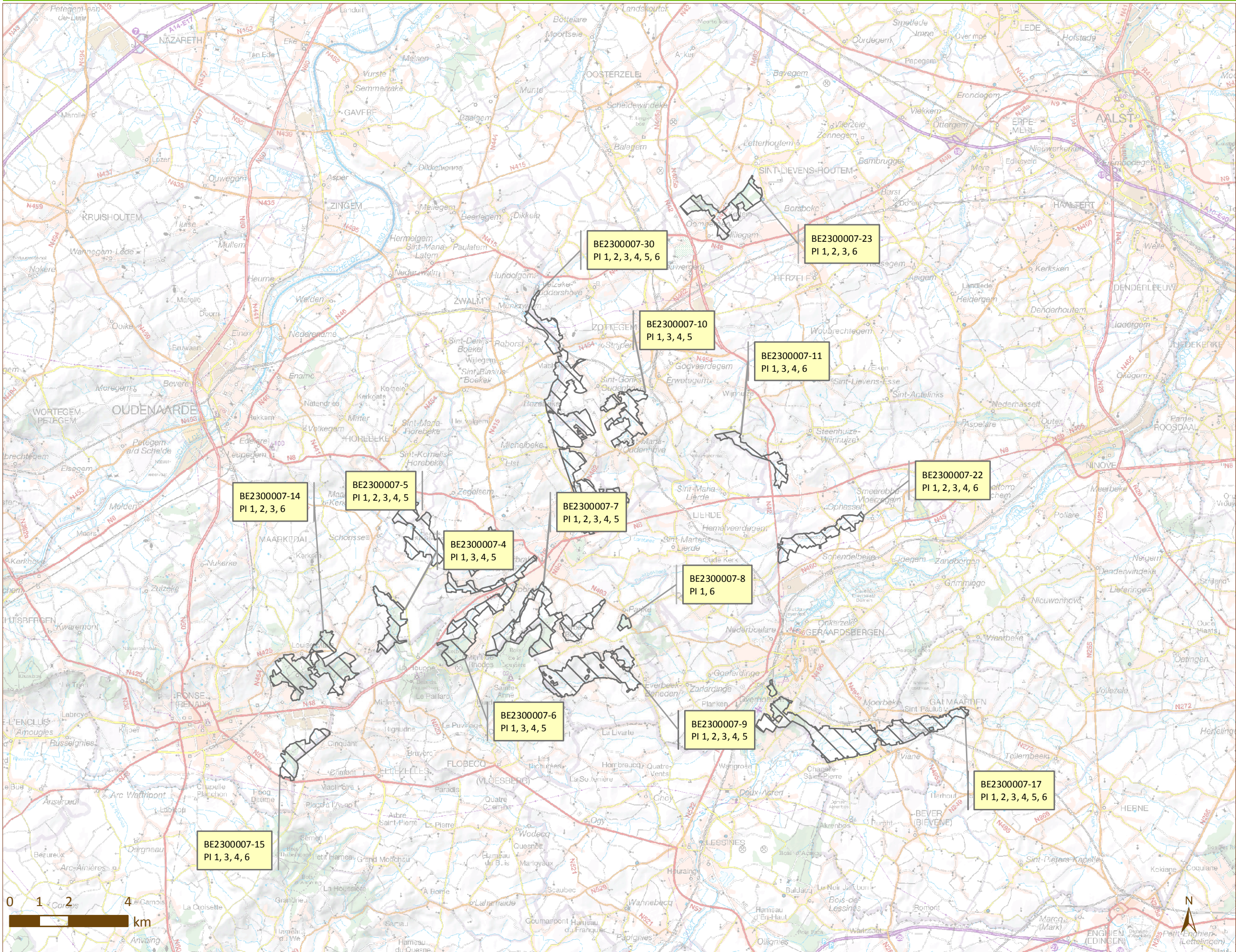
SBZ-H

Voor de omschrijving van de prioritaire inspanningen wordt verwezen naar hoofdstuk 2.2

Overzicht van de prioritaire inspanningen per deelgebied

Vlaanderen
is natuur

Legende

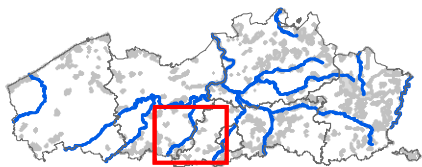
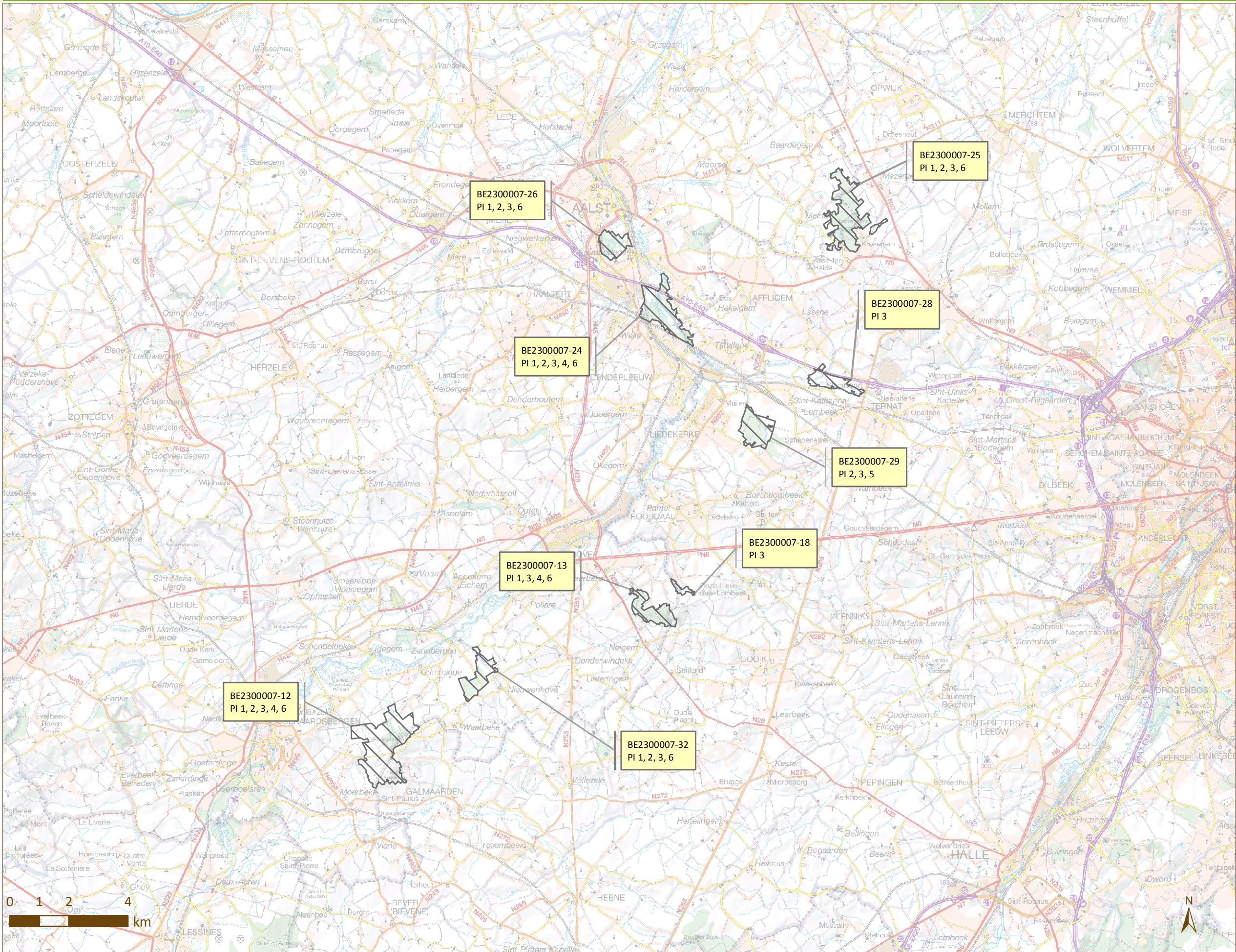
SBZ-H

Voor de omschrijving van de prioritaire inspanningen wordt verwezen naar hoofdstuk 2.2

Overzicht van de prioritaire inspanningen per deelgebied

Vlaanderen
is natuur

Legende

SBZ-H

Voor de omschrijving van de prioritaire inspanningen wordt verwezen naar hoofdstuk 2.2

Overzicht van de prioritaire inspanningen per deelgebied

Vlaanderen
is natuur

7 Gebiedsgerichte toepassing van het globaal afwegingskader Natura 2000

Het Vlaams Natura 2000-programma bevat een globaal afwegingskader, met daarin:

- een onderlinge afweging van de ecologische vereisten van zowel de Europees te beschermen habitattypes, van de Europees te beschermen soorten als van de soorten die typisch zijn voor een Europees te beschermen habitat;
- een afweging voor soorten van regionaal belang van de realisatie van instandhoudingsdoelstellingen voor boshabitats ten aanzien van ecologische vereisten voor vogelsoorten die karakteristiek zijn of vaak voorkomen in grotere, open en natuurkwaliteitsvolle weilandcomplexen.

In dit hoofdstuk moet worden aangegeven op welke wijze bij de realisatie van de taakstelling dit afwegingskader toegepast werd of zal worden.

De informatie over de uitvoering van het globaal afwegingskader voor deze SBZ wordt toegevoegd vanaf de volgende versie van het managementplan. Het Vlaams Natura 2000-programma, waar het globaal afwegingskader Natura 2000 deel van uitmaakt, bestaat immers nog niet bij de opmaak van dit Managementplan 1.0. Bovendien ontbreken in deze planversie belangrijke elementen die relevant zijn voor de beschrijving van de uitvoering van het globaal afwegingskader, zoals de ruimtelijke configuratie van de gebieden beheerd met het oog op de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen en de zoekzones.